

eedomam un lai atsihst latveeschus un igau- nus par pilnteesfigeem, jo bes ta nelahda fari- ziga dshive starp schejeenes daschadu tautu eedshwotajeem nes- esot domajama.

„Wahrds“ runadams par latveeschu un wahzeeschu weenoschanas eespehjamibu, saka: „Ihst meers tik tur domajams, tur wihrs wihrum fneedsj rolu godigi preti.“ („Wahrda“ 61. num. s. g.)

„Bals“ un „Baltijas Wehshneess“ prafa taisnibu, weenadu taisnibu preefsh wifam Baltijas tautam.

„Wahrds“: „Wehs atsihstam par peenemamu tilai tahdu kompromifu, kura pamats ir latveeschu atsihshana par pilnigi lihdsi- geem un pilnteesfigeem pilsooneem, par lah- deem waldba mubs atsinuse.“

„Rigas Awife“ eestahdamas „Wahrda“ weeta, fazija: „Wahrda“ lihdschinea programā, awises usspraustajos mehr- los ar to nenotiks pahrgroschianas. — Tad „Rigas Awises“ (1. numurā) fazijs: „Tautibu jautajumā, kures muhsu dshimenes spehle til swarigu lomu, „Rigas Awife“ nepeefops nelahdu eenaيدا politiku pret wahzeeschu. Tahds eenaids wina pamifam swefsh.“

„Rigas Awife“ stahw uf ta pamata, ka latveeschu pil- soneem pafcheem jaet, japanem un jaisleto tās teefshas, lahbas likums teem dewis. Teem pafcheem janofaka robeschās sawai dalibai pilsehtas waldbichana, eewehojot wis- pahrejo labumu. Tais weetas, tur stipri spehti un swarigas interees saduras, mehs peefrihtam kompromisa idejai, ja ari otrai pusei ir no peeta kompromisa wehleschanas, un noslehdot kompromisus, daschahrt japeefahijas.

Waj tas naw pilnigi weenadas praifbas? Tas ir tas pats, kas „Deenos Kapā“ un „Mahjas Weefis“ apshimeks ar wahrdu „islihdsinoschā taisniba“.

Meeriga daschadu tautibu fopdarbiba ir muhsu dshimenes labā koti wehlejama. Bet ta nemuscham newar un newares tikt panahsta us weenas waj otras tautibas rehkina. Wifam tam janoteel uf islihdsinoschās taisnibas pamata. Kas saka, ka tas wehles meerigu daschadu tautibu fopdarbibu tam ari jagrib preefsh wifam weenada taisniba. Japeeleel pee wifam weenada taisnibas mehraukla. Pret augshoju, manis usstahdito programu, kura usstahdita til winas galwenos wil- zeenos un wajadhibas gadijumā tiks wehl stingrafi un no- teiktasti formulēta un kura pilnigi dshimata uf etisfeem pa- mateem, neweens pateefs taisnibas un nesawrigs muhsu dshim- tenes garigas un laizigas lablahjibas un atihstibas draugs, man schekt, newaretu tās pamatos peefrist. Wina dod is- weenai tautai, kas tai peh, taisnibas peenahlas, bet ari tilai til, zil tai teescham peenahlas ne ne par matu wairat. Wina mehro wifas weenadu mehrauklu. Wina atsihst wifas par pilnigi lihdsjeenigam un ne weenu nenostahda ne augstā un ne femaf. Wina pilnigi isweefs uf likuma pamata eespehja- mais taisnibas prinzijs. Wina fastan ar firdsapstina, tā ka wina pate ir prahta waditas firdsapstinas dikteta. Un „la conscience est le meilleur des casuistes“ (firdsapstina ir weena no wislabalam noteizejam kos darams).

Muischas polizijas peenahkumu ispidischana Baltijas gubernās.

Peefskrot Baltijas gubernu pagasteem paschwaldbibu peh 19. februari 1866. g. Wisaugstaki apshpirinata likuma, tika pagasti atswabinati no muischneetu waras un nobalita pahrwaldiba uf semneku jeb klauifbas wemas un uf muischas jeb klauifbas drihwās semes. Lai gan seme wifa peedereja muischneeteem, tad tomehr, statotees peh tās nodalijumeem, likums uslita pahrwaldibas teefshas un peenahkumus uf klau- ifbas semes — pagasteem un uf muischas semes — muischu ihpafschneeteem, un lai gan muischu ihpafschneetu teefshas un

peenahkumi, pat ari uf drihwās muischu semes, tika kreetni ween aprobeeshoti, labehi teem ne wifai lahga patifa tahda „pahnaya“ waldbas teefshā, tad tomehr — likums japlida un tee pildbija ari. Saprotams, ka latra pahrwaldiba un pol- izijas peenahkumu ispidischana, pee lam wajadhibi daschadi amata wihri un isdaritaji, saweenota ar isdewumeem, kuzi janef tam, lam uslitti sinami peenahkumi. Tadeh, tā ka peh ta pascha likuma wareja muischas ihpafschneeks atieftees no mineteem peenahkumeem un palaut tos pagasta wezalam ar rakstwebi, tad Baltijas generalgubernators, ishdams papilbu noteikumus resp. instrukciju pee scha likuma, eeweda tajā no- teikumu, ka muischas ihpafschneetam, ja tas negrib pats pildit sawu likumā noteiktu peenahkumu, ir par to jaatlidhsina pa- gasta wezalam un rakstwehim. St pareisi te gabdats par to, lai amata wihri, kureem bes saweem kahrejeem peenahkumeem teel uslitti wehl ari ahfahrejei — muischas ihpafschneeta pee- nahkumi, dabuhtu par leelo darbu atlihdsibu no tās puses, kuzi darbs peh likuma darams.

Tahlat zaur likumu no 9. junija 1868. g. par polizijas eestahschu reformu Baltijas gubernās tika muischu ihpafschneetu teefshas un peenahkumi no jauna nolahrtoti un no agrafajam muischu „waldem“ isnahza muischu „polizijas“. Tomehr ari schis likums nosaka, ka muischas semes ihpafschneetam ir sinami p e e n a h k u m i sawas semes robeschās, ihpafchi: 1) apfargat un usture wispahreju lahrtibu un droshibu; 2) raudst par lahrtibu uf tirgeem, frogos un zitās dshireenu pahrdotawās; 3) rihkotees pee uguns grebteem, upju pahrluhdumeem un ziteem breesmu gadijumeem, tā ari pee fugu boja eeschanas un wina lahdimā glahbichanas; 4) apzeetinat blandonus un noseedsneelus un nodot tos pagasta waj aprinka polizijai, sa- lahdot latrā gadijumā protokolū; 5) pasinat pagasta waj apr- inka polizijai par personam, kas padarijuschās shlafas pahrlahpumus; 6) ispidit wifus likumigos wispahrejas (aprinka waj pilsehtas) polizijas pagehrejumas, kas peeder pee polizijas peenahkumeem, isnemot tos, kuzi saittiti ar pascha muischas ihpafschneeta waj wina familijas lozefku interefem mantas waj zita fīnā; 7) pagehret pagasta polizijas palihdsibu pee nose- gumu, warmahzibas un nelahrtibu nowehschanas un zitur. Tā tad deesgan plafchi peenahkumi, kuzus muischas ihpafsch- neetam uslitti ispidit waj nu pascham, waj zaur peenemtu weetneefu. Saprotams, ka weetneeks tam pascham jaalgo, ja negadas tahds, kas strahda weenigi par muischas „polizija“ godu.

Schai pat likumā mineti ari daschi gadijumi, kuzos muischas polizijas peenahkumi pahret uf pagasta wezalo, bet no wifa noprotams, ka tas war notikt weenigi pagaidam, uf ihju laitu. Pee tam schai likumā teikts, ka atjeti 1866. g. likuma panti par muischas polizijas peenahkumeem, bet ka at- zelts ari likumu papildinoschās instrukcijas noteikums par at- lihdsibu no muischas ihpafschneeta puses, ja tas newehlas sawu peenahkumu pildit, naw nelas mineks. Tapat naw nelas mineks ari par to, ka pagasta wezalam, kaut ari pagaidam, jaispilda par walti polizijas peenahkumi uf muischas semes. Kots bespartejists spreedes war noprasi, ka likumu deweis nelad nelas weenam atirahtees no saweem peenahkumeem un uslitti tos otram bes atlihdsibas. Zita leeta buhtu, ja zaur likumu tiku atsihts, ka pirmejam nemas naw scho peenahkumu: ja jau pagasteem peefristu polizijas peenahkumi par wifu, ari muischas semi, tad tee ari algotu sawas amata wihrus peh wifa darba daudjuma, bet tagad to peenahkums, algot amata wihrus weenigi sawu polizijas robeschu darbeem.

Tomehr wairati muischu ihpafschneeti atrod par pareisu un taisnu nepildit sawu likumigo peenah- kumu, uskraut tos, zaur aprinka polizijas widutajibu, pagastu wezaleem un rakstwecheem un — paschahmet uf tam, ka ne- weenam naw teefshas pagehret atlihdsibu par darbu, kas darits wina weeta. Tā ka muischam muischas semes ir deesgan plafchi, kura nereti isplatijuschis uf klauifbas semes rehkina, un ta peeteefochi apshwota, tad ari polizijas peenahkumu uf

muischas semes ispidot isnahst plafcha farafstichanas ar da- schadam eestahdem un personam. Lai gan farafstichanas ir wifai parasta un nepagehr nelahdu fewischu sinofchonu, tad tomehr darbs naw majs un tas wifs gultas uf pagasta rakst- wechu kameescheem, tā ka dascham labam no teem muischas polizijas deht ween japeeem un jaalgo fewischs palihgs.

Scho eewehrojot tad ari pagastu rakstwechi bija tee, kuzi pajehla sawu — nu teifim, ne balst, bet spalwu, lai kaut to panahktu leetas labā. Pagasti wina luhzumu deht isde- wumu segschanas muischas polizijas leetas neewehrojā un tā tad teem bija jogreeschās zitur. Kamehr tee suhtija luhzumus uf weenu eestahdi, uf otru, pagahja gabi un daschs rakstwechis istehrejis eewehrojamas sumas, algodams palihgu, kas raksta muischas polizijas leetas un pirkdams grahmatas, papiru un zitus peederumus preefsh scha darba. Weidsot tomehr israh- dijas, ka naw par walti deldeta spalwa luhzumus rakstot un ta ari augstāks walsts eestahdes atsihts, ka latram japlida saws peenahkums un ja negrib ta darit, tad jaatlidhsina tam, kas to dara. Scha gada sahuma jau laifkrastos bija sinots, ka eescheetu ministrija atsinuse, ka 1866. g. instrukcijas no- teikumi par atlihdsibu, kas peenahlas pagasta amata wihrum no muischu ihpafschneeteem par pehdejo polizijas peenahkumu ispidischanu, naw saudejuschi sawa spehta zaur 9. junija 1868. g. likumu un tā tad pagasta amata wihri war dabuht peenahzigu atlihdsibu par sawu darbu.

Minetā instrukcijā nu ir teikts, ka muischas ihpafschneeks nemas newar tikt atswabinats no wina polizijas peenahku- meem, kamehr no usragu eestahdes naw nolemts algas leelums, ko pagasta amata wihri dabuhs par muischas polizijas peenahkumu ispidischanu. Bet nu pa to stapu, kamehr wee- tejas waldes, fewischki aprinka polizija, nepeegreesa wehribas rakstwechu atirahdjumam, ka schis instrukcijas noteikums ir spehā un buhtu ispidams, muischu ihpafschneeki tika atswabi- nati no polizijas peenahkumeem un tee uslitti pagasta amata wihrum. Tā tad rakstwecheem bija jastrahda un tee strahda jo projam muischas polizijas darbus, kaut gan nesia, lahda buhs to alga un tad un lahda zeta to waris dabuht.

Lai spertu wehl tahlat daschi rakstwechi peh augsch- minetā ministrijas isfahdrojuma eesneeguschī semneeku leetu komifareem luhzumus, lai noteiktu algas mehru, kas wineem no muischu ihpafschneeteem peenahlas un schahdi luhzumi ari eewehroti. Bet dascham labam rakstwehim peh tam japee- dshwō ne wifai patihkami gadijumi. Negribu teikt, ka te at- zeehiba spehlejuse sawu lomu, bet ehromta ta leeta wifadā fīnā. Peh tam, kad semneeku leetu komifars dewis sawus nolehmmumus, lahdam rakstwehim wina augtu dahrsinsh jau schoruden janotihra no semes gabala, kuru pagasts lihds schim leetojis bes peenahzigeem dokumenteem, un lahdam zitam — jagana sawas gowis pagastu nama pagalmā, waj, ja tas naw eespehjam, tad jaisfeel bes peena, tadeh ka no zitu gowim flaukt peens nedrihst eerasfees ne wina kehki, ne pagraba, bet uf galba pawifam ne.

Ar to tomehr wehl leeta naw galā: komifari gan noleh- muschī algas leelumu, bet muischneeki algas ar labu nemahā un fuhdjas gubernas semneeku leetu pahrwaldei, daschs par to, ka alga nolemta par augstu, daschs — ta alga nemas nenahkotees, waj ari ka ta nahstos tilai pagasta wezalam un ne rakstwehim. Zaur to, protams, leeta teel atkal nowiljnata un rakstwechi newar, nedf dabuht algas, nedf ari tilt wafā no nepareisi uslitta darba. Sinu gadijumu, kur lahds rakstwechis pret sawu baronu bij eesneeds meerteefneescham praifbas fuhdsibu deht komifara nolemtas algas famafshas, bet barons peerahdijis, ka pahrfuhdsjeis komifara nolehmmumu „taisni uf Rigu“ un tā tad leeta atlitka, kamehr barona fuhdsiba buhs gubernas semneeku leetu pahrwaldē jaurstatita. Bet ja nu fuhdsibas jaurstatichana newar tik drihst notikt, tad rakstwe- scham atleel tilai — par to laiku passteigtees ar sawa eekoptā dahrsina ispostichanu.

c. Kimistā ugunswehweju talnu dar- bības isfahdroschanas teorija. Wehl masaf- tizama neta mehkanistā ir kimistās teorija, kuru usstahdijis anglu kimists Dewis (Davy's), kuresch wulkanistās parahdib- bas raudhija isfahdrot zaur talzija „adegschanu“ tam semes eescheenee faterkotees ar uhdeni. Wehlat ari wifsch pats scho teoriju atfina par nepareisu. Tadeh deesgan par to.*)

Daschi schurnalisti runadami par ugunswehweju talnu darbibu ari runā par semes deeschanu, kas iszetotees zaur zilwetu neufmanibu, kas beeshi ween mehdsot atgabitees „Schuma karawalsti“ (pafshstamais wahzu leelruhpnneeks- milionars un ogu raktwija ihpafschneeks Wahzija). — Sche waretu tilai peeminet, ka schabda ogu aisdegschanas waj aisdehfinaschana nestahw itin nelahdā sakarā ar wultaweem un to darbibu.**)

Weigās zetas jautajums: kura tad lai nu buhtu ta pa- reisi waj wismas pareifata no wisam schim wulkanisma is- fahdroschanas teorijam. Pilnigi pareifa, kur nelo newaretu peefihmet un grofti, ta mums lihdi ar eewehrojamo geofistki, profesoru Dr. Siegmundu Gūntneru jaatbild, naw neweena un tahda ari newar neweena buht. Naw wehl schini laika til daudjs pehtitis un nowehrots, ta uf scho pehtijumu un no- wehrojumu pamata waretu usstahdit lahdu gluschī pilnigu teoriju. Wispilnigalā un dshiwibas spehigalā, bes schaubam ir plutonistā, kura sawos pamatos leetas buht ir pareifa. Schi teorija wislabal un wispufigal isfahdro wifas wulka- nistās parahdibas. Saprotams, ka wina wehl stipri papildi- nama un isfopjama. Waj nu tas ir semes eescheenes, zentra, waj ne wifai dshi semē atrodofochs magmas atfewischku pe- rekku jeb waj pat speedeenam masakam lopot no wascham walā spruzis uguns spehls: karstums un uguns pee uguns- wehweju talnu darbības weenmehre spehle un spehles galweno

lomu. Zaur semes wirslahrtas fagrumboschanas un semes slahnu pahrwetofochanos raduschees „dabifsee zeti“ un jubras waj eseru uhdens ir tilai ugunswehweju kalna iszelschanas un darbības pawejinoschi un paahtrinofochi apstahsti, ko ari pateefshā lezina tas apstahstis, ka ugunswehweju talnu wairat- ums atrodas juhrw waj leelatu eseru tuwumā. Bet nepee- zeeschama ugunswehweju talnu darbības naw ne juhra, ne ari zaur semes garofas fagrumboschanas un amins slahnu pahrwetofochanos raduschees „dabifsee zeti“. — Par to finatne jau sen fahdriba.

S i h k u m i.

Wehles isgreeschana. Ta naw isdarita no meschoneem jeb noseedsneeku spihdsinaschanas noluhfā. To eespehjis krewu chirurhs Dr. Erojanows pee lahda 43 gadus weza slimneeta, kuzam uf mehles bij atihstijees wehshs. Operacija bij toti grehita. Wajadsejis noseet wairatus swarigus afins trautus un atwehrt gaisa rihli. Bet pahrd- schais darbs pilnigi isdewees un slimneeks ahtri atspirdjis. Tagad slimneeks runajot jau pilnigi flaidri un baribu usnem parastā jeta.

Virno ahrtneezistu sinojumu par Sen-Pjenu pasneeds Dr. Kermorgans frantschu medizinas akademijai. Wifsch dibinats uf koloniju ahrtu nowehrojumeem par to, lahda slahwofli atrasti lihli ispostihā pilsehtā. Peh ta spreeschot jadomā, ka spehzigatas ehsplofijas notikuschas pilsehtas wideenā, jo tur atrastee lihki bij gabalos faraufstii un fatropfoti, ari galwas laufi fahdragati un tufchi. Pilsehtas nomalēs lihki guleja tā, tā tee bij nokrituschē un bij pa leelaki dafai pahrmehrtuschees oglē. Par ihsto nahmes zehloni wehl uslatti naw weenojuschees. Nahwe ir eestahjusēs waj nu no karstu twaktu un gaju eesfopochanas, kas peepeschi farezina afnis, waj no elektrifseem spehreneem. Teem zilweeem, kuzi nenomira agumirski, bij pehdejos drihwoschō joreesch leelas mofas ais elpas trubkuma. Deguns pa leelaki dafai bij pilns ar puteekseem un latkeem. Nihli bij redjamas apdeguma fihmes. Daschos gadijumos bij atdalljuschās giotahdas dafas. Bes scheem breesmigajeem shlumeeem muhs wispahre tomehr apmeerina jau agraki nobidinatee uslatti, ka zilwetu dshiwibu boja eeschana ugunigas lawas puteklos jeb karstu, sehratnu, pelnu leetu

naw saweemota ar grehtu nahwes zihnu. Taisni otreabi ir jati, ka wismas daschos gadijumos nelaimo tā pahrsleids sawus upurus, ka tee peepeschi nosmol un mirsi bes mofam. Bes tam sinojumā wehl uswēr, ka daudsi lihki rahdija fihmes, it ka buhtu no fibens nogalinati.

Slawenais atradejs Edison issteizees par dshineju spehtu nahlotnē schahdi: „Es esmu pahrlzejinat, ka 30 gadus laika wif dsheljefi ametis twaika lokomotiwas un eewedis leetofochanā elektrifsh motorus, tapat ka elektrifshais automobilis eekems pilnigi wesumu wilzeju firgu weetu. Kas fihmejas uf goifa fugeem, tad peh tagadeja finatnes slahwofka spreeschot naw eespehjamis praweetot gaisa fug- neezibai praktistu noschmi nahlamibā.

Kur paleel feltis? Rahds Amerikas sinibu wihrs, kuresch ilgu laiku nobardojees gar jautajumu, kur paleel dahgre metalī, uf statifistū sinu pamata usstahda setofochu faktu. Weenigi Amerikas jobu ahrti latru gabu jobu blom- beschanai patehrejot ap 800 kilogr. selta, kas mafsā ap 2 1/2 milj. frantu. Kad blombetu jobu ihpafschneeki nomirsi, ta parasti ar teem teht aprahst ari wina sobos eeshlombetahs feltis. Ja leeta ar tahdu paschu gaitu wirfisees uf preefshu, saka minetahs Amerikas statifistis, — tad peh 300 gadeem Amerikas lapsehtās atradisees selta par apmehram 750 milj. frankem, t. i. gandrihs ta suma, kura tagad ka selta nauda jirkulē walsti.

Grosamu gaisa fugi Anglijas waldba pastellejuse pee Dr. Bartona un darbs jau sahzees. Wina igatawos uf lahda drihwa usfalnina pee Aleksandras palasta, no kureenes eespehjamis laistees uf Pawila bafniju, kuru balons reis ap- libos. Saha zel leelu schahni, kas ismafshas wairatus tuh- fofochus. Wifsch buhs 180 pehdas garsh, 50 pehdas plais un 60 pehdas augstis. Angtu gaisa fugotaju aprindas toti preezajas par to, ka waldba pabalsta schahdus mehginajumus. Dr. Bartons apgalwo, ka wina gaisa fugis buhschot wis- leelafas, lahds lihdi schim pafaulē igatawos, daudj leelafš par Santos-Dimona balonu. Dezembra sahuma wodomats to pabeigt. Wina ahtrums buhschot 30 angtu juhdjes stahdā. Bartona projektam un usfateem peefrihtot ari zitās gaisa fugofochanas autoritates.

*) Sal. „Unser Wissen von der Erde.“ Herausgegeben von Kirchhoff. Erster Band: Allgemeine Erdkunde von Dr. F. Hann, Dr. F. Hofmeister und Dr. A. Bolong. **) Profefors Dr. Siegmundu Gūntners tapehjt itin pareifi is- falas fazjams: Noch weniger edt vulkanisches (kā peem. pee dascheem dshinu awoteem) liegt den sogenannten Erdränden zu Grunde, deren einer in der Nähe von Zwidau Zährbuntere lang angebauert zu haben scheint, denn hier hat man es lediglich mit entzündeten Kohlenflühen zu thun, welche durch einen Blitzschlag oder sonst eine zufällige äußere Ursache in Brand gerieten.“ (Stat. S. Gūntner, Physikalische Geographie. Leipzig, 1899. — 38. l. p.)

Tā la augšminētais eklektu ministrijas postkaidrojums dots kādai gubernas (varbūt arī visu triju Baltijas gubernu) semneku leetu pabrūvēšanai, kura to pašņojuse semneku leetu komitejam deht ispidišanas, tad, protams, šči pabrūvēde nēwar žitadi, tā atšči pagasta amata wihru luhgumus deht sinamas atlihdšības par dibinateem un teem peetrif, tadeht muišču ihpafšneku fuhdšības, nēwarēs tift eewehrotas. Žerams, ka arī wini to saprot, tadeht toti ehmoti, ka dafšs no teem nopuhlas, lai waretu ušlitt sawus peenahsumus otram beš kāhdas atlihdšības par to. Žeb waj šche muiščneki domā, ka žour litumu wimeem ušlittēe polijijas peenahsumi wimu muiščas nēfacaetas ar muiščneku kārtu? Žahdā gobijumā jau ir išeja: war peenem wēetneku, kas ispidā polijijas peenahsumus.

Tomehr, lai nu augšminēteem talteem buhtu tahti, waj žitadi žehloni, nenoledejsams ir tas, ka dafa muiščneku naw meerā ar Baltijas gubernas postahwofšcheem litumeem, par muiščas polijijas peenahsumu ispidišānu. Ar tee, kuzi wehl ispidā ščas peenahsumus, ne wifš to dara ar patiščānu un wajadšigo nopeetnibu, tā la pee wimu darba atleek daudš to wehletees. Že žetas ļautajums, waj waldbiba, ščo wifu eewehrodama, nēfahšs gabdat par reformam ščai fāreščitā ļautajumā.

Ka wifus polijijas peenahsumus, tāpat uš klaušības, tā uš muiščas semes, waretu ušlitt weenigi pagasteem, naw nēmaf domajams un nebuhtu arī tāisni, ka muiščas seme nepalihdsetu ušuret few polijiju. Tadeht, ja reiš muiščas polijiju pawifam peetruhtu, tad wimu peenahsumus it labi waretu ispidit polijijas uwadniti. Ščo flaitis, protams, tad buhtu eewehrojami pawairojams un fahšpeenahsumo alga nēmama tā nodollis no muiščas semes. Žitās kreewijas gubernas jau uwadniti ispidā wifus tos peenahsumus, kas Baltijas gubernas peetrif muišču polijijam. Žaur uwadniti flaita pawairošānu, kweem tad jo beehči nahštos braulat par faweem eejirneem, waretu wairat aprobešot ir fahdšības, ir žitus pabrūvējumus un tas nahštu wifseem par labu. Tadeht tos algot waretu palihdset ir no pagastu pufes, jo pabrūvējumu un nošegumu leetas tee strahdātu nēween muiščas, bet arī pagasta robežšās. Weš tam šche buhtu no waldbības ezejiti eerehdni, kuzi naw atfariži ne no fahdeem weetejeem apstahškeem un tadeht war netrouzeti ņingri ispidit sawus peenahsumus. Že tā tas ir ar pagasta amata wihreem un tagadejeem muiščas „polijiseem“. Tadeht žerešim, ka ar laiku fāneegšim wairat flaidribas, wairat noteitribas un wairat lituma ispidišānas arī Baltijas gubernu muišču polijijas leetā.

R. Kalnmalēts.

Wehtules par dahškopibu.

VII. Septembra wehtule.

Gobotais draugs!

Pawifam behdži! Laiks tahds pat nemihšigs un nēlabwehšigs, ka jau wifu wafaru parafšs. Žif žeribu nēteek ņiponijas, fābojatas! Pat dahškopības islahde un dahškopju kongress bija jaatleek uš nahšošču gabu — weenigi nēlabwehšiga laika deht. Paleek nu arī tawas žeretās medakas nēeguhštas. Weš nēba tā lahda leela nēlaimē — uš nahšamo rudenī Žew padosees daudš kas labaks, pilnigals un tad arī buhš leelaks prees islahdit, nēbuhš jākauņas atfahšitbai rahdit sawus rasčojumus. . . . Žeb tagad dari kas darams ozumiršim un nahšotnei — turpini parafšos rubens darbus. No pūs septembra jau wari fahšit apstahdit jauno dahšču, fenišči abheles. Rudeni arweem ir tā: jo agral eestahda, jo labal preešči toki atfahšības pawafari, kamehr pawafari ir pawifam otradi, jo tad — jo wehlat, jo labal. Wešlabal ar pūpuru raiššānos. Žeem fozineem, kuzus roži pātš no sawas stolinās, pee stahdšības nēgrees wifas lapas. Parafšitōs un no žitūreenes fuhšitōs jau Žew atfahšit beš lapam. Lapas nēnēgreesčot tās ihšā laika ligofo fozimā ušnēnto fahšidrumu un tā la jauns wairš nēnahš flahš, tās lehnai fāšāwuhš, bet pee tam patehrē wehl arweem daudš barības weelu, tā la fozināš paleek gluhči tufšs no barības krahjuma un tahdejadi eewegšānos pawafari ir toti apgrehtinata. Weš lapas pee flahdšības nēgreesčot, ozumiršit fozimā ušnēntās barības weelas nēwajafhšigi nēceet žudumā, bet patehrotees tam, fozināš jau rudenī pee fāknem rada, ja ne wairat, tad tā fāktu fāfufu, t. i. jaunus fāknēs apaugumus, no kureem nahš jaunās, barību ušnēmajās fāknēs, bet arī pašči šche fāfufu par fewi fpehžigi ušnēnt barību un tahdejadi jaunstahditais fozināš pilnigi nodroščinājees uš seemas pahrzeesčānu un pawafari fpirgts aug tahlat. Turpreti rudenī wehlu flahdit žitini jau beehči ween žeešā no seemas fāla un pawafari paecit ilgs laiks, pirms tee israhda fāfufu un fahš augt, jo wehlu flahditee, luhš, wairš nēfatura fewi tihdaudš barības weelu, tā septembra fāfufumā flahditee. — Žapat jāhš — eehšči ogulajus labal rudenī flahdit, nēla pawafari, jo pawafari tee toti agri plaušš, pirms seme apščuwufe un pagatawota flahdšānāi deriga.

Žee wezajeem augtu fokeem arī wajadšes rolu peelift. Wifpirms wejeer toki jāaprafnā, t. i. fāfārojuma plohšumā jāaprot 2—3 pehdas plata flahšne un no tās jāfāfā nēfahštu fāknēs. Ščini weetā pa galwenai dafat atrotas smaltās, barību ušnēmejas fāknites, kuzas irdinatā seme kluhšit gāifam peeejamas un gāifš, tā sinams, toti lābs audfēlības wežinātāis. Ja nu Žew efi nomanijis, la Žawi toki jau fahš žeeš barības truhšumu, to weegit nowehrot no auguma un isflata, tad ušrafuma weeta jamehšlo. Ja seme wehl buhš peeteefošči barības weelu, tad toki augš fpehžigi un ušrahdšis tumšču, wefeligu lapu apgehrbu, bet ja tai truhšit ušfuras, tad toki wairš tīfai wahji aug un lapas rahda dšeltensafu isflatu. Že tad — tumščas, wefeligas lapas teiz, ka tofām barības netruhdšit, bahšit fāfās pee nēegigeem dšenoleem turpretim praja pehš barības. Žeehejeer toki Žew nopeetni ween jamehšlo. Wehšlojumu wifwairat ušnēms ušrafka seme, weenalga, waj tani eeralki labus negarus kuhšmehšlus, waj arī to leek ar fpehžigu wifžu (futrāju). Žeehejeer wiflabal toki fāknem pafneegš, ja apratumā it pehš 2 pehdam ar lauščamo dšelšit isfifšit waj ar mājū lahšpitiu israfš wifmas 2 pehdas dšifus žaurumus un tos wairat reišču peeleek ar futrāju. Žaurumos eeleetāis futrājs fawelšas semes apafšchātrās un tā apghdā tās ar jaunām barības weelam, pee

tam kausebamē arī semes apafšchātrās fāfufumā gulofšās barības weelas. Žehž wairatfēlīgās žaurumu peeleesčānas, tos peepildi ar labu kompostu; ar pehejeo peedofš fokeem atfā barības krahjumu. Že rihfobamees Žu nahšošā wafarā pabrūvēšes par sawu wežo toki pahrwehrtibu augščānas un lapu isflata fīnā.

Augtu nowahšchāna wehšās wafaras deht leelifti nošejofužes, tomehr ilgal par septembri rudens un seemas augtus nēwar ušdroščinātees tofōs atfahšit. Žee janowahš, ja arī wehl naw pilnigi peeaugušči. Tomehr tublin pagrābā tos nēlahdā fīnā nēeweeto, bet atfahšit waj nu dahšā, nēleelās fāfufes ar fāfmeem arfegtuš, waj arī behninos, flehšit waj žitur wehšā, gāifam weegli peeejamā telpā, kur tee war palift luhš fāla laifam. Žitai tad tos eeweeto pagrābā. Pahrgrāri pagrābos eeweetoti augti, ihšit ja tee wehl naw pilnigi peeaugušči, tā tas fšogad ir notijis, ahtri fahš puht.

Žee dahšāju nowahšchānas atfahš nahšošam gadam fēhšeneelus, ismeklebamš tīfai tahdus, kas ušrahda sawas fugas ihpafšības un tos ar wifam ferdēs lapinam eestahdi pagrābā wiflabafājā, gāifchafājā weetā. Že lahpošneem nemi ne leelas, bet žeetas un pilnigi fugas nošhmes ušrahditajas galwinās. Rahpošti it labi pahrjeemo arī lejeffit, ja to fālam ušnahšot apfegšit ar dehškeem un tos wehl ar garu mehšlu fahrtu.

Nahšāmā gada lahpoštu un gurku semei ušwedi brangu fahrtu kuhš mehšlu un tos pafekšit eear. Rudeni dšifit seme eeguldināti mehšli lehti nēfātrup un pawafari semi ušmahšot, tahdi pašči top ušgreestit augšā. Rudeni fēkšit eearot, tee wehl kreemī fātrup un fāweenojās ar semi un pawafari semi dšifatu aparat, auglīgā wifšchātrā noluhšit druhštu dšifāt un tā top par bagātu barības awotu augu fāknem.

Un nu behdšot, draugs, domā arī reiš nopeetni par seemas seedeem. Nēdšenees weenigi un wifur pafat naudai, eeahšfumeem, domā arī pee dāifuma, kas gan nēlo neenes, bet beehči ween seemā, tad fneegš klahj laulās un dahšjus un dahšes seemelis fšegbus flabina, daudš wairat eepreejina un gurdo dwehšeli atfahšidina, tā žeete, baltee rubufi. Waj tad nu žitwees dšifwo rubufu eeguhšchānāi ween. . . . Wajaga dot arī aži bāudijumu, dšifwoflim rotu, fewiškāi seemā, tad „muhš“ dāba mums to leedš. Rudens mehšes pa laifam nēf laulfāimneekam bagatību un tad beehči ween pahršis apat, balto nemanot war isdot preešchā tahdeem augeem, kas jau no seemas fwehškeem fahšot dod seedoni. Nahšlās te nēfahdas nēwajaga, peeteer ar labu gribu un pahršis rublischēem. Un ihšit Žew, tīfko fšowafar pahrwedis fewim jaunū lihžfototaju dšifwēs gaitās un ruhpestos, gan waretu tai la pirmo seemas fwehšlu bāfmu pafneegš — israhdas seedoni. Pafstahšchā, žil weegli tas Žew isdarams: Ahbotu waj labības wešmu Rīgā ispahrdēwis, warbuhš arī pahršis trešnu wepuru meefneekam nodewis un naudū fānehmīs, nošāigā lihžt tuwafai leelbahšneezibai un nopehrž tur weenu lihžt diwus dufšchūs jāžintu fšpolu. Ja pūku podinū naw mahjā, tad Daugaumalās turgū nopehrž arī tīfpat daudš 3—3½ žolligūs podinūs, kuzos mahjā pahrbrauzis eestahdi pirtkos pūku fšpols labā lejeffu waj dahšā seme tahdejadi, la pufe no fšpola pafetas wifš semes. Žehž eestahdšchānas eeneš podus pagrābā, fāleži žeešči weenu pee otra un apberi ar pūspēhdu beehju fahrtu smiltis. Wari arī dahšā israfšit ap pūku dšifū beehri, tani fāfist podinūs un tos apbeehri ar ismesto semi. Salai eestahšotees te tos apšedšit ar mehšlu fahrtu. Žiflās te tā pagrābā fšpoli nēfifititi war flahwet lihšit nowembra beigam. Žad awraugi fšpols un tos, kureem aņnis jau isflidšis ap 1 žolli gāešch, nēf israhā ušseedi-nāšchānāi. Žuhšin gāifmā turet tos nēwar, tadeht ušmauzi fātrām podam papira tuhti un podus noweto kaut kur lahda flita muhrifā tuwumā, nēajimrītlot ldeenas apluhšot, waj pōbi naw jāaple, jo semei jāir arweem mitrai. Žiltumā aņni ahtri fahšit fteepšes garumā. Kad tee jau ap 3 žollās gāit, tad papiri war nōnem, bet kad aņnam lapas jau fahš atbalitees un seedu fteehšes pafeltees wifš tam, tad laifs liff podinūs uš lōga, kur tee ahtri ušseedeš. Nowembra beigās israhā nēteek fšpoli seedeš uš seemas fwehškeem. Že it nēde-lās pa 2—3 podineem israhā eeweetojot, Žew fāwai dāifafajai pufe fāgabdafš seedoni lahduš pahrš mehšesčūs, bet ja Žew eepirfums buhš leelaks, tad jāžintu seedu laiku wari isfšeepit lihšit wehšam pawafarim. Ušseedejūšchās jāžintes wehšā telpā turetās seed 2—3 nedēlas, lahdejadi no seemas fwehškeem fahšot pafstahwigi Žewas telpos pūfškos lahds pūdužis dahšchadu krahšu seedofču, toti smaržāigu pūku.

Ar labdeenam Žew

J. P. Sweschais.

No eekšchēmes.

b) Baltijas notikumi.

Widšemes mahžitaju sinode, tā „Nordl. Žtg.“ fīno, atflahā 28. augustā Žewā ar fwinigeem deew-fāfpojeem wahju, igānu un latweešču walōdās. Sinodi atflahja wina magnifijēze Widšemes generalisuperintendents G. Dehrens. Žee fīnōdes weedalas ap 100 perfonas.

Par frona semneku mahju pahrdošchānu frona parahda deht. Žee parahdā palifufču frona semes ispiršchānas mafājumū peedšifchānas wairat gadijū-mos ir isžehušchās fšāubās, waj pee semneku semes gabalu pahrdošchānas ispiršchānas mafājumū parahda deht iapahr-dod kopā ar semes gabaleem arī uš teem atronofchās parahd-neeku ehšam, waj ne.

Žagad Widšemes gubernas walde isfludinājeze „Widš. Sub. W.“ 92. numurā waldošchā senata isflaidrojumu ščai leetā, no 15. februara 1902. g. Nr. 212, kas eeweetōš „Litumu krahjuma“ Nr. 18.

Ži fšā pafšaidrojuma rebsams, ka augšminētais ļautajums ir no Ralugas gubernas semneku leetu komifijas žaur finantšču ministri eefufinātšs jau 16. oktobrī 1876. g. un senatš sawu fšpēdumu ir jau dewis 8. martā 1883. g.

Senatš leetu žaurituhšotē atrahdis, ka preešči ispi-ršchānas mafājumū parahdu peedšifchānas litums pagasta preešchēneezibai atļauj: 1) aprafšit un pahrdot parahd-neekam perfonīgi peederigo nekufstamū mantu, isnēmot tīfai semneekā ispirfko mahju, kura pirmo 9 gabu laikā ispi-ršchānas mafājumū parahdu deht naw pahrrodama un

2) pahrdot to dafu no parahdneeka fufšamās mantas un ehšam, kura wina fāimneezibā naw nepezeesčāmi wajadšiga; bet ja tahdā žetā ween naw eepšehjams parahdu peedšifšit, tad parahdneeka eepirfšais semes gabals leelams pahrdo-fchānā. Že augšchāje rebsams, ka dafu no parahdneeka ehšam, kura fāimneezibā naw nepezeesčāma, pagasta walde war pahrdot tai gadijumā, kad semes gabals wehl paleek parahdneeka ihpafchūmā. Ža nu tomehr behdšot israhdas par wahdšigu pahrdot parahdu deht arī pašču semes gabalu, tad naw nēlahda eemešla, nēdš mehšā atfahšit nēpahrdotās uš la atronofchās un parahdneekam peederofchās ehšas, jo preešchā fāimneezibās turpināšchānas tās winam wairš nēwar noderet, un ja žaur to naudās eeahštu wairat nēla parahdu fegšchānāi wajadšigs, tad atlitums pehž lituma isdōbamš parahdneekam atpafot. Žapehž senatš atfīnē, ka pehž paf-stahwofšeeem litumeem gadijumos, tad preešchā ispi-ršchānas mafājumū parahdu peedšifchānas ir wajadšigs liff pahr-dofchānā parahdneeku semes gabalus, tee pahrrodami lihšit ar wifām ehšam.

Atteezotees uš laufu frogu atļaujām, „Rig. Rundsch.“ teizās no drošchā awota dširbejeze, ka preešchā nahšošcheem 3 gadeem no 1904.—1906. g. ešot jāuns frogu isdāifchānas plāns darbā, pehž kura frogus at-ļaufšot atwehrt it uš 15 wēfsem, un wajadšības gadijumā it uš 10 wēfsem, ka peemebram uš eewehrojamafkeem fru-fzejeem. Frogu isdāifchānas plānu fāstahdšifšot weetejee atžisee eerehdni, polijijai peedalotees un apfīprijafšot atžisee pahrwaldneeks fāfīnā ar gubernatoru.

Par pafu isdofchānas fahrtibu fewam, kuru wihri ir žetumā, isflāfšit ļauni noteitumi, kas tagad isfludināti arī „Widš. Sub. W.“. Žaunee noteitumi fān: Lahdu wihru fewam, kuzi ļaudejušči perfoniffo brijwifu, war isdot fewiškās ušfurešchānas fīhmes beš wīnu wihru peekrifchānas waj atļaujās. Šchābas ušfuras fīhmes isdōd pafu isdēwejas eestahdes uš wifu laifu, kamehr ušfuras fīhmes pafstāfās wihrs ir žetumā.

Daugawas — Gaujas fānala rafšchānas darbī jau tīfahši paweititi, ka pafwiforifku toki plohšofchānu pa fānālī, tā Widšemes upju fāfifšmes ušlabotajas beehribas dīrežija isfludinājeze, buhšchot eepšehjams atfahšit jau oktobra otrā pufe fš. g.

Žubku mehriš isžehlees Rīgās aprīfki Salas pils un Žifšchiles pagafšos, kur laifā no 1. lihđi 8. augustam fāfurgušchās 75 žuhšas un nošpahrghušchās — 34.

Krona nodollis no nekufstameem ihpa-fchūneem preešchā Widšemes wifšchām 1902. g. noteitšs uš 328,000 r., tā „Widš. Sub. W.“ 92. numurā isfludinātš.

Žee laufšāimneezibās padomes fēhdem 1903. gadā fāp žitū aļinātšs peedalitees rešbeješchāis Widšemes landrahts, barons M a y d e l l s no Wāhrzeenas.

Že Wāhrzeenas. „Mājas Vēstis“ 30. numurā fš. g. lahds rāfsta no „Wāhrzeenas“, ka mahženeesčāi gul letargifšā meegā lihšit ar fāweem „kulturtregerem“, ka ešot gan laifam bijušči fahdi 2—3 ļautajumu wafari ar maf augšweem, ka žitadi tas nēwar eet, ja fšo wafaru wadību nēušnēfšees žiti wihri u. t. t. Leetas flaidribas labā pafšnojām: 1) Wāhrzeenā 1897. g. ušfēlšis greifnis lihšu fāmaris; 2) lai pašchā gadā dibināta draudšes biblioteka ar 135 numureem kuziga grahmatu; 3) 1900. g. ušfēlša ļauna plohša fšola, kuru strahdā fšchetri fufu beigusči wihri, ispidibami dīw-fāfšās ministrijas fšolas programā; 4) fšola 1901.—1902. g. bija 13 preešchāfšjumu wafaru ar 51 lahšjumu un ļautajumu isfāfidojumu uš dahšchādām temam; 5) fšos wafarus apmē-leja no 300—400 perfonu fātrū reifi; 6) publifa luhdža preešchāfšjumuš turpinat tā derīgus; 7) mahženeesčāi no 1896.—1900. g. isfihšoja fšchetrus konjertus preešchā draudšes bibliotekas, Šarlana kufsta un dahšchādām fšolas wajadšibām; 8) preešchā Wāhrzeenas draudšes no 1895.—1902. g. ir i-ghdōti 3078 rbt. naudā. — Buhtu wehrtigi aifrahdit, to gāifšči runā fšis rindinās. Žawelšas tīt, lai fšorepōndenti, pirms to rāfšitū, tuwafi eepafšitōs ar leetu un pehž tam peefuhšitū redahšijai pateefas fīnās.

Wāhrzeenas dr. preesteris ar skolotājeem, Wāhrzeenā, 28. augustā 1902. g.

Že Wifkrafles. Dšifd dahču labu nama mahji fuhrojamees par lahda žehra nofufchānu un pee tam wifkref-nā, jo mešchā dehli, tuwumā apmēfamees, dšen sawas rebes uš nēbehdū. Že nēfen atpafat lahdam dšelšeta fārgam bija isdēwees fšchetrās atpēstīt no to wifpānehmigāžim rofam, lai gan jau diwos bija nēfchānagtas un pahrjees dšifwotajas nēbija. Waj tad fchāhda liffā nēbuhtu nowehšchāma, pee tam wifa apfahrtne paleek nēdrošchā? Žif ešmu dšifdejis, tad minetee „fāules dehli“ ir leelā bandā apmēfufchēes Ž. mahju rofēšchās, par kura weefmihšlību ir to brijnītees, jo mahjas fāimneekam wajadšēja uš to ņingrafō raudšitees, ka fchāhdi weefš nēufufuras wina rofēšchās, bet uš tam nēweens i ašu nepāje. — Parafšais leetus ir mitejees; tā weetā ir eestah-jees fīfš peemihšlīgās wafaras laifs, tā la wafarāja fēhja fahš manami gatawotees. Wafarājs lihšit fchim semkopim dod labas žeribas, it ihpafšči aušās, tā leelas buhš eepreejinoschās, ja tīt ar to nowahšchānu labi iset. Rudšit jau wifseem no-plauti un jau ešam fāfufufšči eefult, bīrums wahšchā; maife melna, fālihšidnājoat ar igābūfchā gada maifi un pee tam bešfpehžiga, fātrihšit pee apafšchārošās. Aisgabjejs.

Že Žumurdas. Wehl arweenu muhšu semkopjeem pafstahw nopeetnās dahšās, kuzas lihšit ar fāfōjofchō pawafari eestahjūšchās uš muhšu semkopju deenas fahrtības. Dahšās padarijūšchās semkopjus nepājeetīgus, katriš noraugas ar druh-meem flateem uš fāweem ismīrufšcheem laufceem. Deems fīn, waj pagahjūšchās gads naw bijis tīfai preešchēteizis flītteem gadeem! Ar pagahjūšchā gada deefgan fīfkeem fāimneezibās eenehmumeem ešam fšpedufchēes lihšit fchim laifam, tā nu wā-reddami un tā redšedams; bet tagad mums atghabina fāfāmā wahrdā pateefību: „Waj nēehdi tad bij, waj nēehdšit tad buhš!“ Žeetaināis laifs un apmahšufchāis debešs weenmehr nodarijšis nepatihšamūs pahršēigumus muhšu druwam, kuzas wehl fāfo. Rudšit fchimbrijchām pilnigi mihšiti un, ka rebsams, tad pļāufchāna wehl tīt drijš nēefahšfēes, kamehr pagahju-fchōs gabos rubšus jau eefuhā no 20. jūlifa. Rudšu fēh-šchāna pee mums fāfšas fātrū gadū no Labrentfchā (10. augustā), bet tā la fšogad weza fēhšā naw aifštaupita un ļaunā wehl fāfo fāfnos, tad rudšu fēhšchāna wehl pilnigi meerā. Turflahšit

rudsu seme neistraddata un slajja. Seena eewahschana wehl arweenu turpinajas, kura saweenota ar dafcheem leeleem grubtumeem. Daudsi atfauzas, ka applubschanas beht neespehjam eewahst seenu, tabehi jasadu eewehrojami dauf.

Semkopijs.

No Welanas draudfes. Swehtdeen, 21. julija mehs welaneeschi swinejam kapu swebhtus sawa jaulaja kapu fainina us Gaujas kraista. Pehpusdeena tita noturets basars kadhama schejeenes draudse dshwojoscham kurlmechmam par labu, kas us draudfes rehlna tita skolots Walmeeras kurlmechmo stola. Dahwanas preesch scha til teizama mehtka pabalstichanas bija sabotas kreetni. Basars ari bija no publikas kreetni apmellets. Silts paldees basara isribhotajeem un pabalstichajeem. — Slajjam laltam pastahwot ar seena eewahschanu schogad eet prasti, wehl daufi schejeeneescheem (20. augusta) ir seens lo plaut. Rudsi pauguschu puslthbs labi, ka ari wasarajs, tilai dafchās weetas leela slajjuma beht ir noslthijs.

Gaujamaloetis.

No Araischem. Augusta pehdejā puse paeet ar jauku patihnamu laiku. Tas daufi mas uslaba semkopjeem saplatuscho dubshu. Kai gan pee mums pa leelalai datai ir famils seme, un tolab daufi nelaweja pawasara sehju, tomehr wasaraja lauki spodri safi. Wasaraja labiba spehziigi auguse, semischi ausas. Pehdejais labais laiks dod zeribu, ta tat wehl nogatawosees, un ja nogatawojas, tad droshi war sagit, buhs deesgan neween salmu, ka lthbs schim rehlnaja, bet ari graudu atilustlham. Rudju plauja pagahjuse. Tos aultsums un slajjums kreetni noschumugulejis. Wispaher rudsi plahni, it ihpafchi ar wezo sehlu sehete, bet kweeschi — wehl wahjafi. Slajjuma un ari sehklas truhuma beht rudsu sehshana notawejas lthbs augusta beizam. Ka leelas, pehdejeem buhs labats sehjas laiks, jo dabu eestrahdat labi paschuwuschā seme, kurperei pirmee, baldidamees no wehl leelata slajjuma, ar steigu sehja ka dubtos. Semkopji toti baidas no scha gada rudsu sehklas, jo daudfeem no pirmā kuhluma pat ne maifiti newarot isjept, nestahwot, fahritohotees. La zaur steidshu slajju graudu rija schahweschanu war maitat i dshyschanas spehju. Semkopjeem par godu jaleezina, ka tee toti zenschas ar mahshigeem mehsteem uslabot laulus un plawas un ta pazelt rajchu. Tabdu labu pasahltumu weizina Semkopibas beedriba, peegahbadama beedreem mehstus lehtal un us wehlat nomalsu. Ar atinibu jamin, ka schai leeta ispalihbs ari tirgotajs Schmidta lgs Ramozla, dabams us wehlat nomalsu un unemem pat ne procentu, ja nomalsu pusgada laika. Kartupekl pawisam silkti. Lakti nodsheljeja jau pirmā seede schanas un talab ari apafschā mas un tee fihli. Rahposti pawahji, nobsheljeuschu, noruhsheljeuschu. Tomehr wehl schur tur reds lapas glihtus kappostus, bet galwinas nupat ka schi aishmees. Ahbotu dahrsi tukshi un zil wehl ir, tee fihli, fahrehpeuschu. Ogu Deema swehtiba meshā un dahrsos. Bishkopji sarunajas, ka neatminotees tabda silta gada, tabds schitas. Masa eenesuma beht bites par daufi speetoja, nahza pat mahrsinu leels speets un nu waj wisi stropi saufi ka isflaujiti. Saprotams, ja nepasteigsees pee laika ar barofschanu, mirstiba schojeem buhs leela.

H.

Walmeeras pilsehtas walde, ka redsams no pilsehtas domneeku sehbes prototola no 16. julija, kas isfludinats „Gubernas Awises“, lituse preeschā erihlot us pilsehtas gambam pilsehtas keegeku fabriku. Preeschlitums nodots lahdai komissijai. Tahlat tai pascha sehbd nolemts paplaschinat tirgus laulumu, nonomajot schim nosuhnam 200 kwadratafshs leelu semes gabalu un ruhpetees par pilsehtas elementarsholas jaunubhwi, jo sholas wezo ehlu wairis naw eespehjam pamatigi islabot. Tagad us Walmeeru pahzjelata stolotaju feminara direktora preeschlitums pahzdelot seminarā 2 desjetinas semes, tita atihstis; ka pierschanas zena mineti 1500—2000 rubli par desjetinu.

No Lulumu. Luluma Weefiga beedriba noswineja retus swehtus, turi lga no 30. augusta lthbs 1. septembrim. Beedriba swineja sawus 20 gadu pastahweschanas swehtus un lthbs ar to reise eeswehtija sawu jaunzelto mahju pee pascha tirgus laulumu, kaitlato un dishenalo ehlu wisa Lulumā. Pee tam prastihstais saweenots ar jantu un zehlo. Apafschējā shahwā pee tirgus laulumu atrodas leelas pahrdotawas, augshējā shahwā, sehā eeshā beedribas sahle ar flatuwi. Swehtki pastahweja no swehtu akta un goda meelasta 30. augustā, no swehtu israhdes 31. augustā un swehtu balles 1. septembrī. Pee swehtu akta un goda meelasta slahb bija weetejo eestahschu aishahwiti, awischu representanti un beedribu fuhititi no tuweenes un tahleenes. Swehtku israhde pee ispahrdota nama israhdbija „Dshwibu preesch Bara“. Ka weeschna peedaltijas Almentin jibse no Rigas. Par swehtu norihnaschanas pasneegam tuwatās sinas us preeschu.

Par Kuldigas pilsehtas domneeku wehleschanam mums raksta:

Domneeku wehleschanas pee mums notikās 28. augustā. Wehletaju bija eerades 176 ilweli. Tita usflahditas diwi kandidatu listes. No wahju listes domneecos tita eewehleti schahdi lungi: Behrs ar 168 balsim, Ungern-Sternbergs 164, Udenbergs 160, Ofen-Sattens 159, Reinholds 145, Saffe 140. Wisi sche lungi atradas us abam kandidatu listem. Taisni tita no wahju listes tita eewehleti schahdi lungi: Goebels ar 126 balsim, Kupfers 114, Bluhms 109, Frits 105, Collins 101, Brodrichs 100, Lagdings 99, Bernweiss 97, Krugers 95, Neppers 95, Bahbers 92. No latweeschu listes tita eewehleti schahdi lungi: Lunins 93, Koris 91, Braslis 89 un Ramms 88. Fakis, ka latweeschi weeni par sewi ir dabujuschu zauri wairat kandidatus, rahda ka latweeschu puse ir gan bijis balwu wairatums, jo weens latweeschu kandidats ir gan dabujis 93 balsis. Ajim redhot dafchi latweeschi ir pahrgahjuschu paschā pehdejā brihdi us wahju partiju. Tomehr, lai ka, latweeschi schoreis ir daufi winneuschu. Wismas ir panahstis galwenas mehstis: atjaunot domneeku. Bihuschais pilsehtas galwena Adolphi lgs naw eewehlets pat domneecos. Tomehr ar schadnu inahltumu naw apmeerinati ne wahzeeschi, ne latweeschi. Wahzeescheem nepatihl, ta domneecos ir eestahschu wineem nepatihlami elementi, latweeschi domā, ka wineem wajadseja eedabuhit dome wairat latweeschu. Ka wisur, ta ari pee mums, domneeku wehleschanas tiks pahrsuhdjetas. Efor isdotas 22 eecjas lartes pret pilnaram, kur schās pilnwaras nehjuschas weetas. Sa wehleschanas tiks apshpirinatas, tad rodas nopeetns jautajums: to wehlet par pilsehtas galwu. Ari schi leeta newar

beigtees bej zihnina, jo katrai partijai buhs saws kandidats un domneeki ir puslthbs weenadi dalijuschees. Domneeku kandidati netika wehl wehleti.

Rebafzijas peshime. La tad redsams, ka neweena no abam Kuldigas wehletaju partijam naw pilnigi uswarejuse. Ar inahltumu palisusch nemeera ka latweeschi, ta wahji. Pehdejeem tomehr schoreis wehl ir bijuschu labati panahltumi neta pirmajeem, no wahju listes kandidateem ween eewehleti 11, lamedr no latweeschu listes ween til 4; pahreje 6 jaunerehletee domneeki ir stahwejuschu us abam listem. Dihwaini isflatas, ka us wahju listes ween atrodam lungus, kuru wahrdi neleel schahwitees, ka tee ir zehluschees no latweeschu tautas. Ajim redhot ari te schkiru intereses, waj nu wispahrejas waj personistas, ir spehlejuschas sawu lomu. Ka latweeschu partija ween ir spehijuse isdabuhit zauri wairatus kandidatus, tas rahda, ka zeechi kopā turotees ta buhtu spehijuse wisus sawus kandidatus zauri dabuhit. Deemschehl, raduses ir atkal schelshanas un pahreeschana preteja puse. Pee mums nu reis ir eeweesufes fahrtiba, ka pilsehtu wehletaji badalas partijas tilai peht jautibam un, eewehrojot dafschu apshahltus, tas ari schimbricham nehij lahga isbehgams. Kuldigas wehleschanas ir atkal jaunns peerahdijums, ka schi fahrtiba naw pareisa. Wehleschanu partijam fahlahbotees ne til daufi buhtu jaleel swars us to, pee lahdas tautibas lartes peeder, ka us to, lahduis prinzipus katra partija wehlat iswest zauri pilsehtu fahmneeziba. Ka schai fahd jashmpatise ar teem, kuri pilsehtu fahmneeziba grib eewest moschatu, darbighu garu un aishahwēt w i f u pilsehtas eeshwotaju interesēs un ne tilai dafchu neleelu pulzinu interesēs, par to, domajam, newajadsetu pahshwēt nekahdam schahbam.

No Dundagas. Sche darbojas noseegumu lauka, ka „Lil. Now.“ fino, lahds nepasihlams un nenofetams subjekts, kusch pat gaischā deenas laika isdara breesmu darbuis. Behrebes tas saldatu forad, bet mundeera weeta tam peleka tushurka. Stahla tas, ka efor atlaisht us wasaras pelnas darbeem un pee wina atrodas atwahinajama bifete no Malojaroslawas pulka no Rigas. Ohmis winam rehltains, bes uhsam, tumshi mati, ta wina aprahsta lahda seeweete, kura tilko isbehguse nahwei no wina rotam. Schi seeweete ap 40 gabus weza un ir lahda feldshera feena no Rigas. — Wina bij isbraukuse apzeemot radineesufus us Kolluragu, no kureenes wina gahijuse us 10—12 werles attahbo M. fahdschu. Efor par jubemalu atpakal us Kolluragu netahru no M. upes peepeschu wina usbruzis lahds no mesha isfrehjis laundaris. Pahrahdajis pee winas waras darbuis un atnehmis tai naudu, pawisam til 93 kop., laundaris, gribedams, isdeshi noseeguma pehdas, tashjees to nonahwet un eemeel upē, bet apdomajees un schjis to aif rihles schanagt. Redhot nehshchegamu nahwi, seeweete fahemhuse wisus spehtus, israhwufes no wina rotam un nofrituse us zekeem kuhgufes, lai wina palaisch wafā, noswehredamās par wisu flusu zeest. Godiga un kreetna, bet tagad aplaunota un pahemota semneeze, degdama aif dufmam un atreehibas fahres, laufuse usspeeflo swehrestu un par wisu notifikacho pahstajuse polijijai. — Rahdu laiku agral ari pahrahdats lthbs noseegums. Upē ne wifai dhā weeta atrahsta slthone. Runā, ka wezenei bihusch lthbs lahdi 30 rubl., bet tad wina no uddena iswilka, tad pee winas neta neatrada. Eewehrojot wisus apshahltus, jaatihst, ka ari schini gadijuma isdarita sflawawiba. Sefkawa ajim redhot tas pais wiltotais salbats. Apmesdamees pa fahdscham pee semneekem, wisch bej tam isdara pulka fihlu fahdschu, aishnesdams dafchabas leetas un ehdeenus. Nakti pawadidams meshā, wisch fatur uguni un gatawo sew ehdeenu no nosagatajem produktēem. Daudsi no semneekem noseedsneeku pahstihl pehzi ghinja, ir to fahstapuschu, bet neweens neushroschinas to nodot, laudami tam turpinat ta noseedsigos darbuis. Bes schahbam sche sem saldata mahtas sflchjas lahds noseedsneeks.

No Sezes un apfames. Lthbs schim muhsu dshwe bija flusa un weenmuta un dshwojam, ta tekst, wisi weenlthbsigi. Bet tagad, kur Maslawas-Wentpils dshfszeta stiga zaur muhsu nowadeem zauri teel wilsta, mehš eepahshameem ari ar dshfszeta buhwes darbeem. Kad pagahjuschā seema laikrahtos tita isfinots, ka te tiks buhwets minetais dshfszeshch, tad pawasaru lthbs ar gahju putneem pee mums farabas dafchadafchadā elementi no wifam Kreewijas pufem un lthbs ar to ari pahrmahinijas muhsu lthbschinejā dshwe. Teem fahmneekem, kureem tas neet teescham zauri zaur robehcham, teem tas ir par labu, teem naw nekahdas fahurshmes ar dshfszeta buhwetajeem, tapehzi tad ari buhwetaji pee teem nometas forteos; samalka par usuru, samalka par forteli un usdod dafchadafchadā peeweschanas. Turpretim teem, kureem dshfszeshch eet zaur robehcham, teem tas ir par nepatihlcham, jo Raunas polis naw tas wihrs, kusch til nopeetni buhtu rabis eewehrot to — kas tawis un kas mans un tapehzi tad ari tas ar sawu fihu drihs atronas tawā ahbolinu lauka, drihs plawā, tapat ari labibas lauka un tu nedomā wis weens eet wina trauzer; tad flatees til, ta ar weselu ahdu tezi projam. Tapehzi tad ari muhsu amata wihri til pahrelezigi teel nopuhleti, jo nepaeet neweena nedeta, kur teem dafchās deenas neuhbu janoleet ar fpreescham, taffscham un fahdschās fahstahdichanu dshfszeta buhwes preeschneeziba. Sezeetis.

No Neweles fino, ka Regeles pagasta wezalais Peters Porks, kuras 23. julija bija laime pahneegt Keisara Majestatei igaanu semneeku wahrdā fah' un maifi, efor apbalwots ar Keisarisku dahwanu — selta pulstenu ar wafis wapenu.

c) No jitam Kreewijas pufem.

Peterburgā no drulati „Waldbas Wehstnefi.“ sefoshchee Wisaugstati apshpirinatee noteikumū, pehzi kureem japhargrosa lthbschineje e preesch tautas apgaismoschanas ministrijas uniwersitate u u augstakam mahzibas eeshahdem pasahwoschee noteikumū. Pee katra turja wajag buht no mahzibas eeshahdes profesoru widus iswehletam kuratoram. Kuratoris iswehl padome un wineem ir teesba noturet sarunas ar sawa kursa studenteem. Kuratori paschi fahstahda tomishu sem mahzibas eeshahdes rektora waj direktora preeschshedes, lai apshreelu us dafchadeem kurseem, fahultatem un nodalam atteejoches jautajumus un leetas. Wispahrejas wisu weenas mahzibas eeshahdes

studentu fahulzes, ka ari fahultatu fahulzes naw attautas. Kursu fahulzes teel noturetas us direktora waj rektora preeschlitumu, waj ar wina peeschichanu us kuratora eestahinajumu. Studenteem attauts no sawa widus iswehlet kursu wezatos un nodibinat fahatistufu un literaristufu pulzinus jeb fahbeedribas sem profesoru wadibas. Nodrusati ari no tekumi par tautas apg. ministrijas mahzibas eeshahschu studenteem zaur dshspilinarteeesu usleefameem fodeem: 1) Peshime, 2) rahjeens, 3) teesibas atmeeschana peedaltitees kursu fahulzes, 4) pahrejeschana us lahdu laiku no studenteem bhibw-flaustajos; 5) bes 3. un 4. puntos norahditeem fodeem ari wehl — moralistis pahremetums, 6) atlaischana no mahzibas eeshahdes bes aishseguma tuhliit eeshahtees lahda jita mahzibas eeshahde, waj ar aishsegumu eeshahtees jitas augstskolas lthbs sinama laika; 7) isahdichana no mahzibas eeshahdes bes termina un 8) isshchegschana no augstskolas bes teesibas eeshahtees jitas augstskolas mahzibas eeshahdes. Mahzibas eeshahdes preeschneeks war uslitt sefoshchus fodus: 1) peshimi, 2) rahjeenu, 3) pagaidam aishlegt mahzibas eeshahdes apmellescham un 4) usajinat sodamo lai eefneed luhgumu beht atlaischunas no eeshahdes.

— **Peterburgā** Kaulaschitowa peekrahtes spihleros, ka „Pet. Stg.“ fino, pehdejā laika efor eerades miligis dabsums schurku. Isflausas ka pasaka, bet ir pahreeseba, ka Newsta twaitu eelu dshfszeta ribta brauzeeni ir wairahfahrti aptureti zaur milshgeem schurku bareem, kuri dodas us krasimalu pahsertees. Kad schinis deenas otbarija lahdu spihleri, israhdbijas, ka tur atshahtee wairat tuhshochi labibas maifi fahrausti, ta ka labiba padarita patehrinam nehderiga.

Desmit gadus par finantschu ministri. 30. augustā pagahja 10 gadi, lamedr Sergejs Fufjewitshs Witte shahw muhsu finantschu ministrijas preeschgalā. Kai gan finantschu ministris, ka laikrahti sinoja, jau eepreesch ir atrahdbijs wifus godinajumus us scho jubilejas deenu, tomehr naw domajams, ta tee pawisam ispalits.

S. J. Witte ir wairat la weenā fahd weens no eewehrojamateem Kreewijas wafis wihreem. Dfinis 17. janwari 1849. gadā Izhita, ka Kaulaschis pahrwaldneela departamenta direktora dehts, S. J. Witte isghlthojas Dshes uniwersitates fihlo-matematiska fahultate, pehzi tam tilai 21 gabu wezs eeshahjas Deenwidus-Austruma dshfszeta deenesā, kur tas it ihpafchi pa kreesu-turku kara laiku warea peerahdit sawas leelishās organizatora dahwanas. Tas dewa eemeelu jau toreis usajinat S. J. Witte la fahultatā Baranowa tomishā un tad 1888. gadā toreisējais finantschu ministris Wischnegradstis dibinaja pee finantschu ministrijas dshfszeta leetu departamentu, „atwahinatais titularpadomneeks“ S. J. Witte, 37 gadus wezs, tita aiginats par scha departamenta direktoru un tarifu komitejas preeschshedetaju, paaugstinot to us reisi par ishtenu walshspadomneeku. Tagad winam bija ihsta isdewiba peerahdit sawas organizatora dahwanas. Ishetneta gadus wehlat 1892. g. februari S. J. Witte nahza Hübnera weeta par zetu ministri un pusgadū wehlat — par finantschu ministri.

Naw muhsu usdewums apshatit sche tuwat S. J. Wittes darbibu schai weenā no atbildigakam weetam muhsu wafis mehahinamā. Naw tomehr noseedsams, ka gan neweena ministra wahrdā pehdejo 10 gadu laika naw Kreewija saweenots ar til daufi un til swarigam reformam, ka S. J. Wittes wahrdā. Kai minam til naudās leetu reformu, zaur to Kreewija tita eewesta selta waluta, tad dshfereenu reformu, no kuras atshhsijas degwihna monopols un lauschu fahrtibas kuratoriju organizacija. Leela nosihme ari pasu uslawā reorganizacijai, zaur kuru eeshwotajeem tita sagahdati neween eestahpiumi materialā fihd zaur pasu nodofka atzeshchanu, bet ari dafchadi atweegshinajumi wispahrigi fahschgatajā un apgruhinochā pafu fihstama. Weigās leelu eespaudu atshahj Wittes dshfszeta politika, lura no weenas puses parahbas milshgajās dshfszeta buhwes, no otras — tendenze saweenot leelato datu eewehrojamateo private dshfszeta fihstahschumā. Minami ari fohi prebshschas spehulacijam, dshfszeta tarifu rewishja, robeschfargu reorganizacija, tomery un spezialu ffolu eerihshchana, mehru un swaru wirshpalatas nodibinahchana, ruhpneezibas litums u. t. t.

No Kurfias. 29. augustā, pulstien 6 un 15 min. wakarā Kurfias stajija eeradas Keisara Majestate, Keeltnais Tronamantneeks un Keeltnais Wladimirs Alekhandrowichs un Nikolajs Nikolajewitshs. Stajija Keisara Majestate fahgahdija Keeltnais Sergejs Alekhandrowichs un Michails Nikolajewitshs. Parades istahās fahulzejas ministri, wieszeremoniju meisters grafs Hendrikows, hofmeisters Konjars, zeremoniju meisters knafs Meshchshchewskis, gubernas preeschneeks grafs Mitutins, gubernas muishchneezibas marshals Durnowo. Wina Majestate bija tehrpees Maslawas fahjneeku pulka uniformā. Keisara Majestate palaida gaam goda wafsi zeremonijas marshā un tad eegahja parades telu peenemamā sahli. Pehzi fahulzejuschos eerehdnu preeschā stahdichanas Keisara Majestate pahrgahja wofkala leelajā sahli. Schai sahli bij nostahjusches ministriju preeschshahwi un deputajijas. Gubernas semstes waldes preeschshedetajs Gajewskis, pahneegdams sah' un maifi, apshweiza Waldneeku un stahdija preeschā pahrschatu par semstes 35 gabu darbibu. Pehzi tam Keisara Majestate tuwojas pagasta wezalo deputajijai. Pagasta wezalais Schopins pahneegdams sah' un maifi reiza: Desgaligi laimigi redhet jawu dewinatno Zaru Tehtian, mehš luhdsam Juhsh Keisaristo Majestatei ischehligi peenemt sah' un maifi no semneeku lahrtas eeshwotajeem, to pahnechjam no flahdras kreesu fihds. Tad sefoja jitas deputajijas ar sah' un maifi. Ka pehdejai bij laime fahditees preeschā Zura kawaleeru deputajijai. Pehzi deputajiju peenemshanas Keisara Majestate eegahja salona wagonā un pulstien 7,10 min., lauschu pulkeem fahuhsmigi usgawilejot un urā fahzot aishrauga lthbs ar Keeltnajeem us Michshowas stajiju, kur usureees Keisarika brazeenā pa leelo manewru laiku. Apshahdams mulshchneezibas preeschshahwus wofkala leelajā sahli, Keisara Majestate greejas pee muishchneekem ar sefoshcheem wahdeem: „Eman preegjas redhet tas lahrtas preeschshahwus, kura armeen it bawdihuse sawu Waldneeku lahwehlibu par ushtajumu, pahschahleedshu deenesu tronam. Mans neahmirshamais Tehtiw,

pabeigdams Mana Bezehwa flawenos darbus, aizinaja juhs wadit semneeku pahrwaldibu. Scah lauka juhs Man efeit kalpojuchti ne aif bailem, bet aif apfinaas. Pateizos jums par deenestu. Es sinu, ka lauka dshwe prafa sewischas aifgahdibas, muischneeku semes fainneezibas pahr dshwo grubtus laikus; ir trubhumi ari semneeku fainneezibas. Preefch pehdejo nowehrfchanas uf Manu pawehli teel apspreefii wajadshgee fok. Pee fcha darba tiks aizinatas gubernu tomitejas, muischneezibai un semstem peedatotees. Kas atteezas uf muischneeku semes ihpashumu, kas no feneem laiteem ir bijis lahrtibas un Kreewijas moralista fpehla pamats, tad par wina nostiprinashanu nesad nemitefchos rubpetees." Sajuhsmigi fajuzeeni fefoja Keisara wahrdeem. Preegreedamees pehz tam pee semstes preefchshahweem, Keisara Majestate teiza: "Pateizos jums par apshweifumu un iflektoshu gadijumu fozit jums daschus wahrduis. Semstu fainneeziba ir foti fwariga leeta un Es jeru, ka juhs fedozejit tai wifus fpehtus. Duhfchu preezjig parahdit jums wifadu gahdibu, rufpedamees reife ar to par wifu weetejo eestahfchu darbibas weenofchanu. Atzeratees, ka juhs ufsewums ir fainneeziffo wajadshbu weeteja nafahrtoshana. Semgiri ifpildidami fcho peenahfumu, juhs wareet buht pahreezinati par Manu labwehlibu." Keisara Majestates wahrdeem fefoja fajuhs smigi ura fajuzeeni. — Nifchowa bij nostahdita goda waktis. Kabaja fpafrna bija fara fpehla fomadetais generaladjutants Dragomirows. Pulfsten 8 wakarā Keisarista brauzena ehadam wagonā bij Wisaugstata dineja. Nibt Keisara Majestate dosees uf manewreem.

30. aug. pulsti 9 rihā Keisara Majestate, Winu Keisariffo Augstibu Keelnaasa Tronamantineeeta un zitu Keelnaaju pawadiba dewās no Nifchowa flazijas uf platforma pee Djalonowas fahdschas, tur weetejo ffolu ffoleni dseedaja himnu "Slawija". Kad Keisars bij fanehmis no muischneezibas, semstes un semneeku deputatijam fahf un maifi, Wina Majestate dewās uf Kolpalomas fahdschu, tur ufshaha fira un pee Dwtsharnij muischas nojahja gar feemetu armijas nodalita torpufa zihnas fofhiju. Sghis torpufs bij eenehmis pahrejamās weetas pahreutas upi un fagahdibams fara darbibas attihstibu 13. armijas torpufa labaja fpafrnā un 17. torpufa kreisaja fpafrnā, ufturejas pee fchām weetam. Wina Majestate apshweizinaja garam jahdams fara fpehlu un dewās uf deenwidus armiju, turas 10. armijas torpufs bij eepheetes ftop Bobjita un Kadushina upem. Uf fchi ufshana nonahja ari wifpahreja armijas referwa un fapuztejas 10. lawalerijas diwifija un dafas no 2. lombinetās lafatu diwifijas. Deenwidus armijas fomadetais, fara ministris Kuropatins, kas nolehmis ifdarit ufbrukumu ar weenu fara fpehla dafu, pafstiprina fawu artilleriju preefch ufbrukuma. 10. lawalerijas diwifija ifdara diwus fparigus ufbrukumus, jaur fureem feemetu armijas fara pulki tifa aifshaweti, famehr pahrejamās weetas tifa eenehtas no Wina Keisarifstas Augstibas Keelnaasa Sergeja Alefhandrowifcha fomadetas armijas. Deenwidus armija, furu feemetu armijas rihziba bij aifsturejufe, fahla tagad ateet uf fagahdameem pafstiprinajumeem. Wina Majestate turpinaja jahjeenu ap fara pulkeem un no Kolpalomas ekipashā aifbrauja uf Iwaninas flaziju un no tureenes pa dshelzetu uf Nifchowas flaziju, tur Wina Majestate eeradās ap pulsten 5 pehpufdeendā.

30. augusta wakarā deenwidus armijai peenahja pafstiprinajumi, turas fomadetais fara ministris generalis Kuropatins nolehma pahreet uf ufbrukumu un eeneht Neutas upes liniju. Mastawas armija fahla pamalam atlahptees uf Kurfu. — 31. augustā ap pulsten 9 rihā Wina Majestate Keisars dewās pa dshelzetu uf Iwaninas flaziju un no fchejeenes ekipashā gar Neutas upi uf Kolpalomas fahdschu, tur tifa apshweikts no Wina Keisarifstas Augstibas Keelnaasa Michaila Nikolajewifcha. No fchejeenes Wina Majestate dewās gar Neutas upi lhdif Matzewai un notahfojas no fchejeenes no fahda paaugstinajuma uf deenwidus armijas pirmojeem tuwojofchamees pulkeem un 4. ftrebineeku brigades pahri brifchanā pahr upi. To deenu notifa wairat ariergardes zihni. Preefch Keisara Majestates azim norifshajas zihna ftop 4. ftrebineeku brigadi, fara wehl nebij pahr upi pahrbidufe un pee labā krafa peenahfofchu 26. lahneeku diwifiju. Artillerija gahja pahri pa dshu braslu, leelgabali gandrihs piinigi tita no uhdens pahrtahli. Scaistu flatu rahdija abu pulku tuwofchanas un fefojofchais ufbrukums. Keisara Majestate apgahja ap wifjeem pulkeem, furi nehma zihnā dalibu. Wina Majestati pawadhja Keelnaas Michails Nikolajewifchs, Keisars, Keelnaas Tronamantinees un ziti Keelnaafi aifbrauja pulsten 2 1/2 deendā jaur Iwaninu atpafat uf Nifchowas flaziju. Atgreesees Nifchowas flazija Keisara Majestate pulsten 6 1/2, wakarā apflattija fara fanitarbrauzemu, fashohwofchu no 17 fchim noluhfam peemehroteem dshelzeta wagonem.

Biflaps Lawrentijs pafneedia Keisara Majestati ari preefch Winas Majestates Keisareenes Alefhandras Feodorownas ar pehrlem ifpufshotu Deewa Mahtes fwehtbildi. Swaneem stanot un eedshwojtajeem gawilejot Keisara Majestate dewās uf Kafanas katedrali, tur eeradās ap pulsten 1. Sghē Wina Majestate nostuhpftija fwehto trufstu, tifa apflazits ar fwehtito uhdeni un peraldzijas pee ifha pateizijas deewkalpojuma. Mufkeete Sofija pafneedia Keisara Majestati diwas ar pehrlem ifshuhntas fwehtas trihsweenibas fwehtbildes. Keisara Majestate nostuhpftija fwehtbildes un pateizijas, pehz tam Wina Majestate dewās uf Sarkana Krufsa fchehtfirdigo mahfu fabeedribas namu. Keisara Majestate apflattija fchehtfirdigo mahfu telpas, parunaja ar flimajeem fchehtigus wahrduis un ifgahja pehz tam dahra, tur personals tifa fahdits preefchā. Pehz tam Wina Majestate apmelteja bafniju un furatrises dshwohli, eerastija fawu wahrdu grabmata preefch Wisaugstakeem apmeltejajeem un aifbrauja uf muischneezibas fapuzti, tur peebrauzot tifa apshweikts no gubernas un aprinku marfchaleem. Wina Majestate eegahja leelaja fahle, tur fahweja wehl apfegtais, uf attlahfchanu gaidofchais Keisara Alefandra III. peeminefhis. Stafmeisters Durnowo pafneedia Keisara Majestati fahf un maifi. Biflaps Lawrentijs ar garidneekem, furi bij fapuztejuschees ap no flotera atwesto Snamensfhas Deewa Mahtes fwehtbildi, notureja deewkalpojumu, nodjeedot "Ilgus gadus". Gubernas muischneezibas marfchals nonehma fegu no peeminefka, nolafija pateizibas adrefi Keisara Majestati un pa-

fneedfa peeminefka modeli. Pehz tam Keisara Majestati labpatifa dotees uf muischneezibas pensjonatu, tur Wina Majestate apflattija telpas un tad eegahja ehadamā fahle, tur tehjas gahds un attlahfchos bufetes jau bija flahli. Pee tehjas gahda bij eeluhgtas ari muischneezibas marfchalu laulatas draudsenes. Keisara Majestati blafus fehdeja weenā pufe wizegubernatora fundje, otra pufe knaie Baratinfstaja. Preti Wina Majestati fehdeja biflaps Lawrentijs, fukuram pa abām pufem fehdeja Winu Keisarifstas Augstibas Keelnaas Tronamantinees un ziti Keelnaafi, ka ari muischneezibas marfchalu laulatas draudsenes. Pafneedia tehju. Keisara Majestati labpatifa ar tuwal fehdoscheem Bifschehbligī farunatees. Wina Majestati labpatifa eerastit fawu wahrdu grabmata preefch Wisaugstakeem Weeseem, pehz tam Wina Majestati labpatifa pulsten 2 un 30 min. dotees uf gubernatora dshwohli. Uf Wina Majestates atbraufchanu gubernatora pils preefchā bija fapuztejuschees Kurfshas gubernas pagafu wezafee un Keisareenes Marijas behnu patwerimes audfetai. Sanemshanas fahle nostahjas uf Keisara Majestates pawehli fapuzteje pagafu un fahdschu wezafee un semneeki no Kurfshas, Charlomas un Pottawas, Efchernigowas, Drlas un Woronefshas gubernam un Efchernigowas, Drlas un Woronefshas gubernatori. Drihs eeradās eefshleetu ministris, wifzereemoniju meisters fon Buntingis, muischneezibas marfchal un zitas augstas personas. Ap pulsten 3 eeradās Winu Keisarifstas Augstibas Keelnaas Tronamantinees un ziti Keelnaafi. Wina Majestati Keisaram labpatifa dotees kabinetā, tur Keisareenes Marijas patwerimes behneem bij augstā laime pafneegt Wina Majestati preefch Keisareenes Alefhandras Feodorownas ar ifshuwumeem ifrotatu fahfē un Subfchanfshas tepiku mahzibas darbības audfeneem weenu pafchifshahdatu tepiki. Keisara Majestate pateizās un ifgahja pehz tam fanemshanas fahle, tur pagafu wezafee bij fapuzjeti. Ejet gar pagafu wezafekem Keisara Majestati pawadhja wizegubernators, fahdams gubernas, no fureenes tee nahfshchi. Pret semneekem pagreesees Keisara Majestate teiza fefofchus Wisaugstatos wahrduis:

"Pottawas un Charlomas gubernas wairat weetas pawasari semneeki ir ifpofthijuchi apfahbrejās fainneezibas. Wainigajeem ir jajeefch pelnitis fods, bet preefchneeziba, no tam efmu pahreezinats, turymat fchahdas nehahrtibas wairis nepeelaidis. Atgahdinu Jums Mana mirufchā Tehwa wahrduis: Pafshaufeet faweem muischneezibas marfchaleem un netizeet neprahitigam baumam. Eedomajatees, ka jaur zita mantas peefawinashanos neteel bagats, bet jaur godigu darbu, fawifibu un dshwojot pehz Deewa hawsfcheem. Atflahsteet wifu, to Es jums fahu, uf fchfako faweem lautu lhdifseefshwojtajeem, ka ari to, ka Es juhu pateefas wajadshbas neattahfchu bej Manas gahdibas."

Ap pulsten 3 Keisara Majestate ifgahja no fahles ahra semneekem fajuhs smigi ufshawilejot un pawadits no fajuzeeneem: Wais efam preezjig, ka waram Fufhu Majestati ufstijigi un taimfigi falpot. Wina Majestate dewās pehz tam kabinetā pee gubernatoreem un pulsten 3 aifbrauja topā ar Wina Keisariffo Augstibu Keelnaaju Tronamantineeku walejā ekipashā, pawadits no fahfchu pubta fajuhs smigeem fajuzeeneem.

Ufju fagneezibas ffolas. Sgho flolu noluhfs ir fagatamot personas, turas wehlas nodarbotees uf upju tugeem. Ufju fagneezibas ffolas pehz nupat ofijiali iffludinatem noteifumeem par fchām flolam, hubs diwejadās.

Pirmās kategorijas flolas hubs trihsflafejas un etras — diwklafejas. Pirmās kategorijas flolu sematā (fagatawofchanas) klase nolemta wifpahrejas ifglitibas preefchmetu pafneegshana un diwas wezafas flafes — preefch fpezialneem preefchmeteeem. Etras fchiras flolu abās flafes teel pafneegti tiklab wifpahrejas ifglitibas, ka ari fpeziali preefchmeti. Ufju fagneezibas flolas teel ufsturetas no semstem, pilshetu lomunalwadem, fahrtu un priwatsabeedribam un primatpersonam, waj nu ar waj bej ftona pabalsta, un no walfis rentejas lhdifseekem.

Mahzibas laifs flolās turpinajas no weena fagneezibas laika beigam lhdif otra laika fahfumu, bet ne mafal par 16 mahzibas nedelam gabā. Pa fugefchanas laifu mahzefti teel ifdaliti deht praktifshas mahzifchanas uf upju twaifoneem.

Flola ufneem wifu fahrtu un fihibu jaunus zilwekus, furi ir Kreewijas pawalifneeki. Eestahjotees prafa: 1) pirmās fchiras flolās a) — wezumu lhdif 16 gadeem un b) — mahzibas diwklafēju laifstolu fufja apmehra preefch eestahfchanas fagatawofchanas klase un pilshetu flolās (preefch 1872 g. nolifumā) fufja apmehra preefch eestahfchanas pirmā fpezialā flafē, un 2) etras fchiras flolās: a) wezumu lhdif 18 gadeem, un b) weentafefajas elementarfholas fufja fufjafchanas. Wef tam teem, furi wehlas eestahftees pirmās fchiras flolu pirmā fpezialā flafē, jahbrauz uf jufbras waj upju tugeem ne mafal par 3 mehnefcheem, famehr teem, furi eestahjas etras fchiras flolās, jahbrauz uf min. fugeem ne mafal par 12 mehnefcheem. Personas, turas fin lauku diwklafēju flolu fufju, upju fagneezibas flolās war ufneemt tifa tad, tad tās uf fugeem atradufchās fefchus mehnefchus.

Katru gadu pehz fufja beigam upju fagneezibas flolneeki teel eefamineti.

Kara deenesta ifpildifchanas finā upju fagneezibas flolu flolneeki, tiklab fufju beigusche, ka ari nebeigusche, dabū fchahdas teefabas: pirmās fchiras flolu flolneeki — teefabas, lahdaas teel preefchfchiras flolneekem, furi beiguschi etras fchiras mahzibu eestahdes, famehr upju fagneezibas etras fchiras flolu flolneeki — teefabas, turas dabū trechās fchiras mahzibas eestahfchu beidjeji. Kara flaufbas ifpildifshana upju fagneezibas flolu flolneekem teel pagarinata lhdif 24. mahfcha gadam.

Par ifglitibas tautfainneeziffo nofihmi lahds. R. Rowinfhis walfsa "N o w o j e W r e m j ā" ftop zitu fefofcho: Preefshwojumi mufhu ruhpneezibas eestahdes ir peerab dijuhchi, ka jau ftrahdneeks, kas tifa prot rakftit un lafit, ihfā laifa un ar daudf mafafu fpehlu pateyrinu war ufrahdit labatuf panahfumu nefa tahds, kas neprot ne lafit, ne rakftit.

Lords Brafejs peerahdijis, ka weens anglu ftrahdneeks 10 flundu laifa rahfojot tihpat daudf, ka diwi lahdas zitas leelas tautas ftrahdneeki 16 flundās. Tās ir anglu ifglitibas un mufhu neifglitibas fefas! ifshawas Rowinfhis.

Wisnepezeefchamala tomehr ifglitiba efot preefch lauffainneekem, jo zitadi tee fahwot neparedeteem dabas eefpaibeem pilnigi newarigi preti, lai gan ifhentibā tifa no wineem atfarajotees pazelt femes produktiwitati un eenefshu.

Ja fahldifnot pehz "Statistique agricole de la France" pafneegtām finam widejo rahdu Kreewija ar Wahzijas, Franzijas, Auftrijas, Anglijas, Belgijas, Sweedrijas, Sameenoto Walfsu, Kanadas un Auftralfijas widejo rahdu, tad ifrahddotees fefofchais:

Zabitas jortes	Widēja rahda angfaminetās 9 walfis	Widēja rahda Kreewija	Prozentu famehrs flarp Kreewijas widejo rahdu un min. 9 walfju widejo rahdu
Wweefchi	16,69	8,10	48,5 %
rudfi	15,96	8,92	57,1 "
meefchi	21,38	7,33	34,3 "
ausas	27,60	13,90	50,3 "
fartupefi	9,27	6,40	69 "

Tif leela ftopiba widejās rahdas eenefshā, protams, neattarajas tif leela mehra no wairat waj mafal labwehligem flimata apflahfkeem, ka no tehnikas wifpahreja flahwofka augfluma, no fahfchu garigas un moralifshas attihstibas un reetumu tantu fainneezifkeem apflahfkeem.

Mahifkolotajam jeb audfinatejam pehz tautas apahifmofchanas ministrijas jaunakeem paflahdrojumeem efot teefiba pafneegt mahzibas tif tahdos preefchmetos, furos tās pehz winu diplomeem ir pahfchās eefaminetas. Leeta fche grotas ap mahzibu pafneegshanu feweefchu gimnafijas un I. un II. fchiras priwatskolās.

Gariqo feminaru absolwenteem, ka awifef fino, ar fcha mahzibas gada fahfumu atwehlets eestahtees ari mefchu inftitutos. Tā ka fchogad jaunū studentu ufneemshana jau notikufe, tad feminarifkeem atwehleta papildu atestatu fonkurenze.

Pirmmahzibas flolu flolotajeem un flolotajam, furi pafneeds rotarbus, ka tautas apahifmofchanas ministrija ifflahdrojufe, efot teefbas uf gratisflazijam un pahlfsteem no fumam, furas eeneht par flolenu rotarbu ifflahdrojumeem minetas flolās, ja fchi apbalwofchana waj pahlfstifchana noteel noluhfā weizinat flolotaju darbibu amatu un rotarbu pafneegshanas finā.

Lipigas lopu flimibās. Zetu refors un weterinarwalde preegreesufe wimbribu aiffargu lhdifseekem pret lipigām lopu flimibām, kas teel eewajatas jaur gehretām un negehretām ahdam, fefichki mitrām un fahlitām. Nereeti fchahdas ahdas, ka tas peedfshwots, bijufchas par zehloni epidemifstām flimibām, kas ifplattijufchās apgabalos, furi atrodas dshelzetu flaziju tuwumā, no fureenes nofubta waj fur peenahf leelatas partijas fchahdu fufhijumu. Pee tam mereti flimibas eestahfās pee lopeem, furi peedereja dshelzetu gahjejeem un kas barojās gar dshelzetu liniju malam un neapbahweteem flaziju laufumeem. Zagad weterinar-fanitarā ufraudfiba prafa, lai gehretas un negehretas ahdas pa dshelzejeem tiftu wefshas tifa tad, kad neween teel ufrahdditas apleezibas, ka ahdas ir no pilnigi wefeleem lopeem, bet ja tās eepafatās wifai ruhpiigi, ifnemet, ka faprotams, pilnigi fahfās gehretas un negehretas ahdas. Ufju ruhpeeki un fahrikanti waldbibai eefneegufchi luhgumu, lai pamafina wefshanas mafku preefch eepafafchanas ifdeewumu fegfchanas, jo jaur ahdu eepafafchanu pamafinas lahdiwa wairums, bet dshelzetu walde fcho luhgumu atraidijufe.

Peelimonadu un anglu fwasfu fagatawofchanas pehz medijinaldepartamenta nolehnuma pehdeja laifa fefifshcha wehriba greefchama uf to, ka pee fcheem dshereeneem neteel ifteetotas nehahdas wefshiba laifigas krafas weelas, efenjes un fcharinis. Katrā eestahde, fur minetos uhdenus ifgatawo, wajagot buht ari deetilazijas aparatam.

Grasf Lews Tolstojis patlaban pabeidsot fawu romānu no fara dshiwes pa zihnas laifu ar fawafefchchu zittim. Romans noteel 1852. g. un ifnahls jem wirfshfla "Chadschi Murat".

No Wolweem. Pahrdroscha aplaupifshana ifdarita 22. augustā nakti fchejeenes tirtotaja Wulfra Kadufcha mahjā. Nakti, tad jau atradufchees meegā, tirtotaja feewa ifshida pee flapja grabinot un fahla fkeegt un palihgā fahkt, uf to aci fargš no otras ifshabas eestehfshas ar zirwi rokā un pate ar lahdu fofa wofli fahla blehdi tramdit, bet manigais blehdis bej eewainojuma atfal pa logu ifmuzis, jo pa logu ari bijis eestahpis. Pehz lahda brijfcha te atfal peepeshi logs wala un tani parahdas septini tehmini, furi pawehli ifeet uf otru ifshabu un ja to nebara, rewolweru rahdidi, ka no fchahfchot uf weetas. Sghahdu beedinafchanu dshirdot bija jafpalkuwa. Pehz brijfina blehshi faha: "Nu warat dshiwot meerigi, jo naudu mehš panehnam, pehz furas jau mehš fen tihlojam, ar Deemu!" Atrodotees brijfhibā, ihpafchneee apflattija padarito un atrada flapi ar zirwi atplefhu un drehbes ifwanditas. Wifa nauda, ap 380 rbl. panemta, bej ka zits aifstifts. Sileneeks.

No Wifnas. Sghogad Wifnas lahneeku jankuru flolā fufju galigt beids pawifam 146 jankuri. Starp fcheem 109 pareiftizigi, 21 luterizijigi, 15 katofstizigi un 1 muhamedans. Starp luterizigeem 9 wahzeefchi, 2 igami un fefofchee latweefchi: Julijs Janfons no Sameenas, Edwards Schmidis, Adolfs Sprinzs un Oskars Mahmans no Rujenes; Roberts Dambits, Jahnis Balobs un Edwards Swika no Eriates; Wihelms Kahrlifsh no Rigas; Geberts Bernis un Augustis Steebis no Belgawas.

No Rutafas. Semes trihze. 6. augustā bija semes trihze Dnā, Raifchinfstas aprinkī. Grubdeeni atfahrtojās weens pehz etra par 5, 10 un 20 min. Diwi grubdeeni bija fefifchki stipri. Netaimes ar zilwekem nehahdas nenofifa, bet daudf mufbra ehfas faplahfaja. Eedshwojtaji no ifbailem iffrehja uf eelam un daudf feweetes fahla raudat. Rahdā weeta eebrafa fchofefa, pee tam lahdam braujejams firsz tifa fmagi eewainots un fadaufiti rati. Braujejams nedabuja nehahds eewainojums. Dira deendā, 7. augustā, semes trihze atfahrtojās. Atfal bija wairat grubdeeni, kalab eeburums zefā patifa leelaks un fatifhme ar Rutafju tifa pahrtahkta lhdif nahfshchā deenai, ka ka pafis peenahja deenu wehlat. Wezi laudis apgawo, ka fahfchā semes trihzes naw bijis 50 gadus. Pee Djetinas ifchetrus

gadus atpakaļ sabrūta kalns un tai veeta ižeblās ešers. Laiks pirms ņemas triehēs bijis leetains un 5. augustā ufnahuse krusa, tura dahrjeem, faknu dahrjeem un lauteem nobahrtje dauts postā, kaut gan krusa krtufe til 10 min.

No Eschardschujas. Bucharas emirs dahwinaja 12,000 rbl. preešā pilsehtas slimnijas buhwes uš Winas Keisaristās Augstības Leelnašes Dlgas Nikolajewnas wahrdū.

No Blagoweschtschenkas. Tā la par Sibīrijas tablolajem apgabaleem parafis domat, ka tur no ta saultās gara jeb sabedrigās dšibwes nebuhtu ne wehšis, jeb ta buhtu loti neeziga, neatihstijusēs, tad grību par to drustu postahstīt laštajem un laštajām. Blagoweschtschenkā šahādas beedribas: 1) Saweesīgā beedriba, 2) Romiju beedriba, 3) Welosipebistu beedriba un 4) Turistu saru beedriba. Pirmā ir šhejeenes arifokrātu, burschuwassijas beedriba, kuras telpās tās beedri šapulzejas laitu pawadit gan teatru un zitas israhdes noflatoes, gan aif "sala" galbina, gan aif "slapija" galbina sehbedami. Teatra israhdes top farihlotas gandrihš iš pabrdeenas. Otrā, t. i. Romiju beedriba no pirmejās arifokrātās tai finā, ka winaf ir šaws jaults dšeedataju lotis, kureš seemās iš sešdeenas wafaras nošlandina pa dšeeimam mustas, dšeeimu un literaristos wafaros. Trešhās beedribas darbiba, šaprotams, naw deefin jil interesanta, tadeht par to nerahtistiku. Beturā, t. i. Turistu saru sabedriba rihkojas dauts dauts dšibwasi un ir eeguwwuse šhejeeneschū šimpattiju. Starp zitu ta farihloja štolneeku ekshuršju lihds Wladwostofai, ar kuru majee žetofaji bija loti apmeerinati. — Gandrihš aifmirsu wehl peeko beedriba, ta ir "Tautas laštawas beedriba", ap kuru pulsejas weetejee intelligentee spēhš, kuri grīb dotu no šaweem spēheem un šinibam išeetot šawu masofo brahlu attihstichanas labā. Pehdeja laika šhi beedriba išwehleja šewiškū lomijšu, kurai jaruhpejas par lihdselšu šawahšchānu preešā tautas nama buhwes, lai tad waretu neshahšbinami leelakā mehā šrahdat un gahdat to "maso" labā. — Šes tam šheit ir pilsehtas biblioteka. Tā ir deefgan bagata. Mušejš ari ir, bet tīkāt deemschehl toti nabadsigs un pee tam israhda pawišam wahrgu dšibwibu. — Wafara šhogad leetaina, lahdū reti lahdš atminas, tā la šugofchana pa weetejām upem neiapa ušdena majuma deht nemas trauseta, tā šas bija žiteem gadeem. — Wafara tomeh nepagahja šes šaweem pawodoneem — lopu šlimibam, kuras aprija labi dauts lopu. Šes nedefas diwas atpakaļ muhs apmelleja wehl nepatšibamata weeshā — šolera, tura jau prašijuse wairat dehtu žilweku dšibwibas, bet patejzotees wehšajam laitam, ta laikom bihšlamā mehā nešplatisees. Pilsehtas walde naigi rihkojas un brunojas pret šho til nepatšikamo Afijas weeshū. Šrahda ari no priwatas pušes, peem. ahriš. Žibā pret šolera šlehgti wiš krogī un masalas weeshnijas, tā la peeeratamas tīkāt 2 weeshnijas. — Šemlopi šala, tā pehš 3—4 deenam (raštu 22. jultjā) šahš wafaraju pšaut. R. P.

No Rigas.

Wina augstība, gubernatora weetas ištilditajš, ihsis walšpadoonees Rektudows, un Rigas mahzibas apgabala kurators, šambarkungs Šwolffis 29. aug. apmelleja Doma šasniju. Kad organistš Bergners teem bij preešā nešis dāšchus gabalus uš ehrgelēm, wini apštatija Dr. Neumana wadibā Doma mušejū un pehš tam ari Welngalwju namu un abas gildes.

Atteejotees uš šinantschū ministra S. Wittes 10 gadu darbības jubileju Rigas birščas komiteja šawā pehdeja šehde nospreeduje gawilneefam peeshutti šahdu telegramu:

"Pattaban šapulzejušchās Rigas birščas tirdšneezības wahrdā Rigas birščas komiteja pagodinas ištajit wina augstā efšelenzei padewīgus laimes wehšejumus un paleelofchās patejzības žubtas par beehi mums peerahdito labprahtibū. Tamlihds ari birščas komiteja pagodinas pašnot, ka tairni šohdeen, Žuhšū augstās efšelenzes goda deend, birščas tirdšneezības pilna šapulze atwehlejuse 416,000 rbl. preešā monumentalas tirdšneezības štolas buhwes, tura dibinata uš Žuhšū iniatiwu un kura šalpos teem augšteem mehreem, kureem Žuhšū augstā efšelenze arweem energisti šolofuse, proti, wežinat tirdšneezības un ruhpneezības ušplaušchānu". Ari Šeepajas un Wenspils birščas komitejas ministra šgm noštijūšchās tamlihdsīgus laimes wehšejumus.

Rigas rajona tautškolu inspektors Prawdina Fgs muhs lihds aishadit, ka wina šanzleja no 1. septembra š. g. atradišees Riga, B a š n i z a s e e l ā № 4, d š h w. 9.

Wangalu jubrškola pahwehštā par pīrnās šāktiras jubrškolu. Štolas waditajš ari uš preešā pateleel walšpadoonees S. Breitšchš un šes wina mahzibu pašneef wehl lahdī 6 štolotaj. Štolai pawišam 6 šlases, proti 3 šogatawofchānas un 3 ihstas jubrškolas šlases. No walšis štola dabū ihgadus 15,000 rbl. leelu pabalstu. Šogatawofchānas šahē teel ušnemti jāunekti no 13—17 gadeem, ja tee prot lašt, rakšit un rehtinat wīšas išeetras špejijas. Pahrogštītajā jubrškola ušnems jāunekšus, kuri absolwejušchi preešāškolu waj pilsehtas štola (agrato aprinšu štola) šapat perjonas, kuras war nolikt ehšamenu pehš pilsehtas štolas progamas. Pee eestahšchānas wajaga ušrahditi leeziba, ka jāunekšis wīšmas 2 mehnešchus brauzis uš jūhras. Preešāškola ušnemšchānas ehšamēni šahšees 12. septembrī un mahziba šahšees 16. septembrī, jūhneeku štola turprietim ušnemšchānas ehšamēni 25. septembrī un mahziba 2. oktobrī.

Rigas dšeljelu mešgla pahrebuhwešchana ir jāutajums, šas šahw uš deenas lahtības, tā la lihds ar preešā jūhijumu nowištichānu uš jāuno preešā žentral štājiju waram žeret, ka tīks ušahstīti pašahšeeru žentralštājijas buhwes darbi. Projekti bijušchi dāšchadi, tātchū wīšpahreju peefriškānu mantojis projekts, ka Dwinšlas štājija teel eerihlota par žentralštājiju, kurai gan eet jāuri it wīš dšeljela bronzeeni, bet gala štājijas un galwenās nolikšanas no wīšas teel šāktiras. Brauzeeni, šas eet uš Želgawu, Tukumū, waj Bolderaju, tīks šarihloti gala štājijā aif Aleksandra wahrteem, tee peebrauks žentralštājijā un dofees no tureenes

tablā, šapat brauzeeni uš Dwinštu, Pēškawu un Wihšgrahwi tīks šarihloti šasulaukā. Dšeljela perons žentralštājijā atradišees otrā šahwā, jo dšeljela dambis pilsehta teel želts uš augšchū, un eelu šatīšme pa Elšabeteš, Dširnanu, Romanowu, un Wertrudes eelam notīks dšeljelam pa apāšchū. Pee Aleksandra wahrteem teel tairtš pahre dšeljelu gaisa tīks resp. wadulks. Žagabejās darbīzās no Dwinšlas wofšala tīks aishetas projam un te waj nu želti nami, waj ari gruntsgabali peenemti štājijas wajadšibam. Ja pa Daugawu tīktu buhwets otrs dšelšs tīks, šas, ka domajams, šatā finā ari notīks, tad tagabejo dšelšs tīktu atpehrt pilsehta preešā wīšpahrejas šatīšmes. Šeedes pee šarkanajeem špīškereem uš birščas komitejas wehšechānos gan pirmajā laika wehl paleel, tātchū pehš jāunās preešā žentralštājijas atlahšchānas šheer špīškleri paleel leeki un buhs laifam jāpahrebuhwe dšibwofšos, ja tairni wīnu weeta neteel želta jāunā pašahšeeru žentralštājija. Rigas šatīšmes apštahktī jāur to jo leelā mehā grošisees.

Gruntsgabalu ištumafchana Bīlderlīnos. Ištahjūšchū pīrndeen Dubultos pahedoti wairatšohšchānā no Bīlderlīnu kroma mešča dāšchi gruntsgabali, proti uš gruntsnomu. Pahrdoti Leelupes un jūhras malā lahdī 19 gruntsgabali, šatrs lahdās 800 kwadratāfšs leeks, ihweens par 150—175 rbl. gada nomas, šamehr agrakā gada noma par šatru gruntsgabalu ištahjūse tīkāt 12 rubtūs.

Waj šhogad buhs šilts rudenis? Kā peedšhwojumi iš patejzūšchēm gadu dešmiteem leezina, tad šlapijam wehšām wafaram, it šewiškī, ja šlapišch bihšis jāu no agrā pawafara, šeko šauš uš šilti rudeni. Waj šhogad ari šas tā buhs? Wīšmas šehdelīgās, par šurām awiškū pišles bija ištawdūšchās, ka šas aishelozūšchās jāu uš deenwīdeem, šido wehl šapat jāutri pa gaisū te un šapat leelos pulkos šastopami šrahdi. Pehš wezu šaušchū nowehrojumeem šas leezinot par šiltu un garu rudeni.

Šatīšmes trausējums uš elektriškā eelu dšeljela notīka 26. augustā ap plš. 12 deend, netahš no Bolderajas šugšchū peeturas weetas, Daugawmalā. Šahds motora wagons šadubrās ar šmago wešumneeku. Kā kontroleeris išeizās, tad pee nelaimes bihšis wainīgs peedšehrušchās šuhrmanis, kureš ihš lehni brauzošā wagona preešāchā brauzis šāhehšam pa šheem. Wešuma pašatejā data apgahšās un šutšheeris lihds ar 10 kasteem olu tīka ištawdūšchās uš eelas. Ahtri šapulzejas publika, kura nepeelaida, ka širgu ištahdī un želu noruhmē un noštahjūšes uš žeta, peššheeba wagonu šahwet uš weetas. Pehdigi pat wagons tīka apmehtāts ar almenēem, pee šam weens no teem ištahjā wagona ruhti un šahds otrs šehra šondukturu. Uš žeta šahšahjās leela wagonu rinda no pilsehtas lopu šautwes ša ari Aleksandra eelas līnijas. Tīkāt pehš šahdām 20 minūtem publiku peedabuja pee ištihšchānas. — Šahprejas eelu šatīšmes labā publikai gan šahdos gabijumos wajadsetu ištaretees prahtīgati un meerigati! —

Šchidū nelectības. Šr jāu deefgan dauts rakšits par šchidū nīteem, šewiškī šrahšchānam pee pīršchānas, bet "Сниши баченям не копать", tā šas aikal rešfams no šelohā rakšuriskā peemehra. Wīšnešu šchidām "uhmahšaram" šawu dubultšapšelu šudaba šabatās draugu, laika mehritaju, lai šchidšs peestiprina noluhšchū wahlū. Šchidšs apštata pulština mehānismu un šata, ka šas ešot jāištihra, itadi "uhres" apštahšotees. Netizeju un preešāchilumu nepeenehmu. Kad wehšat, pehš šataištichānas, šawu "chronometru" tuwal apštatiju, tad nowehroju, ka dāšchās šudaba dātas no tā bij pašubūšchās un to weeta ēwewēušchēes mīšna gabali. Negribedams eesahkt traji, bija jāapmeerinājas ar šho "šchituku". Šes tā jūdeem ari wehl tagad ir praweeshi, to peedšhwoju jāu otrs deend pehš augšchminētā notīkuma; māns uštīgīgāts šalps teesham apštahjās un neet wairš uš preešchū, šit wīnu waj nof. Tā tad papreešchšudīnājums peepildījās bēhniškī! Pee ištahdrojuma prašijuma dširdū tos pašchūs wejos pahtarus: "Šchmuzig", jāištihra, "wit nit gein". Ar šheem pahareem neapmeerinājees, šahšu pats "munšuret" pulštēni, un nu ištahdas, ka mehānisma wīšwahrigahjā weeta bij atgreestas walā trihs štruhwites. — Tā tad šahhdā žeta šchidšs peepšeech teewi, šit ištihrit pulštēni! Ari jāu šenat biju dširdejis par šahdeem "šahpāšteem" no Mošus pehznahjeem, šewiškī, ka tee nolaupt pulštēnim gandrihš wīšus almenus, šes šureem šas, protams, šawu ušewumu wairš nešpehš ištildit, un šchidām par reparaturam nahš nandina greesdamās! — Par augšchminētā wahlā peestiprināšchānu šamāšajū 60 šap., par tihriškānu buhtu warbuht wešelu rubli māšajis, wehšat ištēmtoš almenus šopā dšenot 5, 6 waj wehl wairat rubtūs. Še nu jānahš pee gala šlehguma, ka ja lahdām ir par dauts nandās, lai nekawejas dot šawu pīlnīgi wešelo pulštēni šchidām ahrištet no nerwošitates, un wīšch newartē ne pahrihnetees, šit ahtri šabata top weeglata. Keblaks.

No ahrtsemem.

Danu kolonijas.

Šhogad Danija wēda šarunas ar Saweenotām Wāšim par šawu Wāšar-Indijas šalu pahrdošchānu, bet šchimbriškām wehl nešas nešnahja. Jau 1867. gadā abas waldības nolšehdšs ihšgumu par weenu no šchām pašchām šalam, bet Saweenoto Wāšijū kongress to neapštīpināja. Wīnetām danu šalam — Toma, Kroa un Šchānu — naw nelahdas leelas wehribas un ja amerikāni tās grīb eeguht, tad tīkāt aif polītīšheem eemēšheem. Ša Toma šalu ištihrotu ar jāunlāitu apžeetinjumeem, tad to waretu ušstātī par otru Šibaltoru, šur amerikānu šlote atrāšū drošchū pahwehrumu un wajadšības gabijumā waretu runat šwarīgu wahrdū lihds pee Wīdus-Amerikas šanala išeetofchānas, lai nu šchis šanalis eetu jāur Rīšaraguū waj jāur Pānamu. Geguhdami šchās danu šalas, amerikāni jāur to nobrošchāna šawu pahrebuhwibu par mineto šanali, šas, ka domajams, reiš tomehr tīks gatašs. Dāneem no šalam nealteeš nekahds šabums, jo preešā wīnu pahrebuhwīchānas wajaga šert labi padšiti pašchū māš. Ša nu daut warbuht nahšlamu gadu pahrdos Wāšar-Indijas šalas, tad Danija buhtu ištihšchāna iš to wāšijū

rindās, šurām ahrtus Eiropas peeder kolonijas. Wīneem gan wehl ir Grenlande, bet to jāu gandrihš newaretu ušstātī par ihstu koloniju un ari amerikāni, šudīnādami Monroes mahzibu — Amerika preešā amerikāneem — nemas naw peeminejušchi Grenlandi un šes waj wīni to jel šad eelapros. Grenlandē seemas garas, Dīškolihji peem. no 30. nowembra lihds 12. janwarim (jau. š.) šaulē nemas neparahdas wīrs apwahrešchāna un šals tur palāikam ušnahš šahds, ka pat dšihwofchāns šastīgš. Grenlandes wafaras gan ihšas, bet ari šaršas, jo ir nowehrota temperatūra lihds + 30° C. Wīš šas nešauj Grenlandi peenahjigi ištantot. Nedaudšās tirdšneezības štājijas atrodas reetumu peekrašē, jo austruma peekrašī jāuru gadu aifšprostā ledus blahš. Štājijas ihwēd dāšchāds rakšojumus no ronū, širwu un wāšiwju šwejas, šapat ari šapsu un šeemēšamū abdas un šeemēšofu duhņak. Deenwīdus Grenlandē eeguht wehl kriolitū, minerali, iš kura ištantō alaunu, šobu un kuru šeeto pee kriolitšilla ištawofchānas. Tā nu ir wīša Grenlandes tirdšneezība. Weetejeem eedšhwojumeem wajadšīgās nedaudšās eiropēschū prezes peegahdā wīneem jāur mitofchānu un šchahda širgofchānās ir Danijas waldības monopols. Danu nometnes dšihwofschū žilweku štais 1890. gadā šneedšās lihds 10,516 dwehšelem; šarp teem bija 250 eiropēschī. Ašglu šeemēšos dšihwofschēe nedaudšee neaštārigees ešlimofš drihš ween pagalam ištūks. Ari Šlandē (kuru aif etnografīšheem eemēšheem šlāta pee Eiropas) un Šar (Litū) šalam naw nelahda leela wehrtiba tirdšneezības finā. Šaršalās šes šwejas šopi ari aitas un Šlandē wehl širgus.

Šes par to jo wairat te un ari Grenlandē war mantot dabas pehtneeks un mīhtofajš; wīšmas uš Šlandi jāu tagad deefgan beehšī ušnem žetojumus šporkšmenī. Pat uš Špīžbergēni jāu ihgadus aisheto šinams pulks turistu. Šlandes un šapat Grenlandes austrumu peekrašes ištahšatās jāur gareem lihšchēm, širdeem un šchā finā lihdsinājas Norwegijas peekrašem. Šlandes wīdeenu apštahj šlāchī leebaji, kuri wehl māš ištēhtiti. Šeografam te darba deefgan. Šeolegs ar šīktū tur war šadotees šopā uš dautšinatō gešferu un ari wāšlanu ištēhtichānu. Ari šilologam tā interesanta, jo Šlandes eedšhwojotaji uššlābojūšchi wīšwežalās germonu mitologīšās teikas. Šalu ušgahja 863. gadā un tur pagāniba wīšlgašt uštūrejas. Agral Danijai bija ari dāšchās nometnes Afijas un Afrikas peekrašēs, bet tās wīna jāu šen atmetuse.

Wīnetās 3 šalas Wāšar-Indijā peeder pee Jāunawu šalam, kuru ir pawišam ap 50, austrumos no Bortorikas. Kad Kolumbs pa otram lahgām žetodams tās 1493. g. ušgahja, wīšch šas peeweeenoja Španijā. Španeeshi aishweenam žentufchēes šawas kolonijas tīkāt ištantot un ištahkt, šaraut iš tām eeshpejiami dauts šelta un šudraba, bet par koloniju nahloti wīneem naw ne prahtā nahjās ruhpetees. Šes tā ša nu uš šchām šalam španeeshi neatrada wīnetās mantas, tad wīni ihgu laiku tās nemas neeweehroja un atšahja pīlnīgi šarabēem, kuri tur mahjoja jāu preešā Kolumba laikeem. Tīkāt ap 17. gadu šimēni ari te šahšas leelāts trahš, šahds rakšuro wīšu Amerikas koloniju wehšturi, bet it ihpahšī to, kuras šahdumā bija španeeshū kolonijas. Dehtu mehtetajš žutās omulīgi nepahrtāntos šaros, ihpahšneeku mainīchānās un pašahwīgos nemeeros; šawā Eiropas dšimēnē wīni neneela newareja pašaudet un španeeshū šaršchēem bruneneekēm, kuri gadu šimēneem bija žihnijušchēs pret māureem, patika ištahkt šawu mahjās wairš newojadšigo duhšchū un šparu. Španeeshi, šolandēschī, angšī un šranschī pahrihšchūs bija šalu šungi, lihds šam Danijā apšehda 1671. g. Tomu, 1717. g. Šchānu un 1733. gadā Kroa nopīrka. Šo tā laika gandrihš nepahrtānti šalas pašlufchās par danu ihpahšumū.

Bija laiki, kad Danija no šalam wareja šanemt it brangu šumu nandās. Šes tā tagad šas jāu dāšchūs dešmīrūs gadu ir glušchi otradi, ištahdrojams jāur diweem apštahšheem. Toma šalu wairš neapmeklē til dauts ša agral kugu un wehribās atšehchāna šala apštahktus pawišam pahrogštījuse.

Še no leela šwara ir žutura needre, kuru tagad apšopi šrahdneeki un nemiš wehrgi, bet lihds ar to žutura needre wairš neatmet šahdas pelnas, ša agral ar wehrgēem šrahdajot; šes tam needru žuturam gruhiti ištūret beehchū žutura šontūrenzi. Gan mehģina padarit žutura needru audšinašchānu eenešgatu, bet plantāšchneeki ar wīšam pušlem nešpehš neko ištārit pret Eiropas leelīstī attihstijūšchūs beehchū žutura ruhpneezību.

Šwarīgālā no wīnetām 3 šalam, Toma šala, tagad wehl ir tīkāt ehna no šawas šlawēnās pagahšmes. Toma šalai ušnahjās šas pats ištēnis, šas apbraud wīšas šas weetas un šemes, kuras par šawu špochumū war patelees weenīgi tirdšneezībā. Wīšas ušplaušchās tīkāt jāur ištewīgeem šatīšmes apštahšheem, bet wīšas pašchās šchās apštahktus naw radijūšchās un tīkāt māš wīšas ari wainīgas, tad šchās apštahktos noteel šahdas pahrogštības. Šchō gaitu leelumā jāu dabuja redset pee Šenujas un Wenezijas, kuras pahihša, kad reetumu šatīšmes un tirdšneezības weeta šahjās austrumu šatīšme un tirdšneezība. Agral Toma šala atradās Wāšar-Indijas un Wīdus-Amerikas šatīšmes pašchā wīdū. Wīšas šreetro oštr agral ihgadus ušmekleja šimteem kugu, lai dabuhtu prezes waj pamehles no šaweem rehderēm. Toma šalas ošta bija šoreiš leelnoštāwā, kura uštūreja rošgu šatīšmi ar wīšu Wāšar-Indiju un Wīdus-Ameriku. Šes ištahjūšchā gadu šimēna 60. gadu beigās apštahktī grošijas, kugi šahla braukt ahtrat un nu tee deiwās tairni uš Wāšar-Indijas un Wīdus-Amerikas oštam, šes wairš neapmekleja Toma šalu. Ošta bija bēhwa. No deenwīdeem tāni war drošchi eebraukt, no 3 pušem to apšarģā augšti šalni. Kugu ištahšchānu tur war ištārit peldošchā kugu buhmetawā. Šalās galwas pilsehta ušbuhweta uš trim pašalneem, kuri weens aif otra pagetas; wīšas eedšhwojotaju štais ir 9000. Pate šala ir 86 kwadratšilometrus šeela un to apštahwō 14,000 žilweku, šchō šarpā 4000 negerī. Šemlopišās finā Toma šalai naw nelahdas nošhmes, jo te šapat ša žitās Wāšajās Antiku šalās šeme jāur neapdomīgu mešchū ištahšchānu pašlufse neanglīga. Rīšmāis ari naw weheligš un jūnija un jūlija mehnešchūs temperatūra šneedšas lihds 40 gadeem pehš Šešija.

Šalai ari dauts jāzeesh no dšeeimigam dabas parahdīdam, šemes triehem un šhpm jeb wehtram. Naw dauts šahdu apgabalu, kureem no šchām dabas waram til beehchi buhtu bihšis jāzeesh ša Toma šalai 1876. gadā. Wīnetā gada

Rīgas
Krahsdhanas un Aisdofhanas Beedr.
 Rīgā, Ceelā Nemas eelā Nr. 30. Telef. Nr. 1227.

Bilanze

31. augustā 1902. gadā.

Actīva.	Rēķ. R.	Pasīva.	Rēķ. R.
Kafes konts	3,063 97	Reserwes kapitāls	28,740 29
Aisdev. pret obligācij.	486,799 20	Beedru dalība	111,106 52
wehrtspap.	13,660 —	Noguldījumi	505,506 09
dašč. kšl.	1,090 —	Noguldījumu angļi	281 07
perš. uftiz.	24,698 —	Aisdevumu angļi	28,678 16
galwojum.	38,177 35	Angļu konts	298 52
Reserwes kapitāla wehrtspapiri	26,605 50	Dividende	585 15
Inventars	1,084 54	Pahrejosčas jumas	1,868 50
Pahrtvaldīšanas īde- nūmi	6,197 36	Sodu nauda	482 62
Tefošs reģistrs kredī- cestahbēs	33,702 86	Sihfi eenehmumi	852 37
Beedribas peederofčas obligācijās	26,180 —	Serw. pabalstu kapitāls	715 70
Depancejumi teesās un pilnvarneekem	10,970 —	Reserw. kapitāla wehrtspap. angļi	620 37
Daščadi īdeveni	2,931 81	Wehrtspapiri angļi	120 23
Wehrtspapiri	5,287 50	Atmaksati norakstīti jaudejumi	150 —
	680,448 09	Daščadi eenehmumi	442 50
			680,448 09

Beedriba mafsā par noguldījumeem 5 proz. augstās gadā un nem par aisdevumeem pret wehrtspapireem 6 proz., pret obligācijam 7 proz. un pret galwojumeem 8 proz. gadā.

Beedribas darīšanas īdara latru deenu no pulkstēn 10—2 deenā, īnemot svehtdeenas un svehtku deenas. Wifī noguldījumi un eemafajumi šahā beedriba atswabinati no trona nodofkeem.

Walde.

II. Pahrdangawas Krahs-Aisdevu Sabeedriba.

Rīgā, Suworowa eelā Nr. 28.

Bilanze

31. augustā 1902. g.

Actīva.	Rēķ. R.	Pasīva.	Rēķ. R.
Aisdevumi pret sīklam	135,416 —	Reserwes kapitāls	947 60
Aisdevumi pret galwin.	13,583 —	Beedru dalības nauda	23,788 08
Kantora īdeveni reht.	371 54	Noguldījumi	122,034 70
Inventars	1,498 33	Prozentes no aisdev.	10,531 88
Šhre	448 —	Dividende rehtins	242 04
Algas	955 —	Pahrejoschas rehtins	372 95
Tefošji rehtini jūt. bank.	—		
Kafes rehtins	2,216 44		
Noguldījumu prozentes	3,056 19		
Daščadi rehtini	372 45		
	157,916 95		157,916 95

Droščības kapitāls ar 290 beedru galwoščanu 238,828 r. 40 f.

Sabeedribas darba laiks latru deenu, īnemot svehtdeenas un svehtku deenas no pulkstēn 10—2 deenā.

Sabeedriba peenem noguldījums šahot no 10 lap. un mafsā 4 1/2—5 1/2 proz. gadā.

Sabeedriba aisdod naudu pret obligācijam, wehrtspapireem un personigu droščību un nem 6—8 proz. gadā.

Wifī noguldījumi šahini šabeedriba atswabinati no trona nodofkeem.

Rīgā, 1. septembri 1902. g.

Walde.

Otrā
Rīgas Krahs-Aisd. Sabeedr.
 Rīgā, Dīrnawu eelā 66, blakus „Aleksandra” weefnizai. Telefons 1388.

Bilanze

31. augustā 1902. g.

Actīva:	Rēķ. R.	Pasīva:	Rēķ. R.
Kafe štandra nauda	2,508 65	Darīšanas kapitāls	19,779 48
Aisdevumi pret obligācij.	61,470 —	Noguldīj. ar uščāščianu	73,685 14
Aisdevumi pret galwin.	26,027 60	Noguldīj. bej uščāščianas	7,064 14
Aisdev. pret wehrtspap.	12,234 50	Aisdevumu rentes	5,685 24
Aisdev. pret personigu uščāščianu	90 —	Reserwas kapitāls	551 79
Kantora īdeveni	1,508 93	Pahrejoschas jumas	50 —
Inventars	798 18	Sihfi eenehmumi	434 93
Daščadi rehtini	647 —	Dividenda rehtins	236 93
Noguldījumu rentes	496 71	Tefošji rehtini	—
Tefošs rehtins Wifj. kredībeedriba	9,631 08	jtās bantās	7,925 —
	115,412 65		115,412 65

Drošč. kapitāls ar 419 beedr. garantiju 198,346 rbl. 59 f.

Kafe atwehrtā latru darba deenu no pulkstēn 10 līdz 2 deenā un bej tam wehrtā sefdeenu wafareem no 7—8.

Kafe mafsā par noguldījumeem uščāščianu laika 5 1/2%—6% gadā, šahot no noguldījumu deenas; par tefošku rehtinu 3% gadā un nem par aisdevumeem 7%—9% gadā, bej no 1. oktobra šah. g. 6%, līdz 8 1/2% gadā, pee tam arī nebeedri war buhš par galweneekem.

Wifī noguldījumi, šahā arī parahdu rakši šahā lafē ir atswabinati no trona nodofkeem.

Walde.

Tirgotajeem, semfojjeem un amatneekem
 peedahwaju leelā īfwehlē: M 2469

Ahdas, sīrgleetas un wilnu,
 weenigi labu un teizamū prezi par wīdhehtām zenam.
 Augstentā **J. Brandt,**
 Rīgā, Suworowa eelā Nr. 20,
 agratā Lapfinas eedraufšanas weelā, Būllewīščah mahjā.

Rīgas Latw. Amatn. Pal. Beedr. Krahsch. u. Aisd. Kafes bilanze

beidzamajā augustā 1902. gadā.
 (1768 beedr, droščības kapitāls 158,727 rbl. 24 f., Elīzabetes eelā 16, pašā mahjā).

Kafe mafsā par noguldījumeem 5—5 1/2% par gadu; par aisdewumeem nem 6 1/2%, 7 1/2% un 8% par gadu. — Kafes darba laiks latru deenu no pulkstēn 10—3 pehš pusd., īnemot nedelas svehtdeenas un wafšs svehtkus. Aisdevumu peerastjumas, furi līhš pulkstēn 12 pr. pusd. pee darba wedeja peeteifā, taj pašā deenā īpīlba. — Wifī noguldījumi un eemafajumi šahā lafē atswabinati no trona prozentu nodofkeem.

Actīva.	Rēķ. R.	Pasīva.	Rēķ. R.
Aisdevumi pret sīklam	920,529 96	Bamata kapitāla rehtins	10,000 —
Aisdevumi pret galwin.	196,633 04	Reserwa kapitāla rehtins	75,246 57
Bamata kapitāls wafšs.	10,000 —	Darīšanas kapitāla reht.	73,480 67
Kafes r. (štandra nauda)	937 53	Noguldījumu rehtins	943,817 36
Inventars	3,265 48	Aisdevumu proz. rehtins	56,999 70
jtās bantās uščāščianā r.	3,686 67	Noguldījumu proz. reht.	—
Kafe peederofču obligācij. rehtins	2,943 24	Dividenda rehtins	5,010 46
Wehrtspapiri rehtins	9,542 40	Pahrejoschas rehtins	2,067 84
Waldes īdeveni	7,268 01	Parahds uščāščianu sawstarepeja kredībeedriba	54,275 99
Kafes nams	99,500 —	Šhru rehtins	35 41
Pilnvarneeku un teesu r.	546 08	Atnehmuma rehtins	20,000 —
Kafe peederofči nefuhami īpāščanū	—	Wehrtspapiri proz. reht.	335 19
Noguldījumu proz. reht.	845 39	Saudejumu atmaksu reht.	869 19
Atnehmumu proz. reht.	330 28	Daščadu eenehmumu r.	400 09
Premiju adrošč. rehtins	110 40		
	1,256,138 48		1,256,138 48

Rīgā, 1. septembri 1902. g.

Manā generalkomīfijā dabujama šahāda grahmata

Laimi uš pehdam.

Nowele īf šcholaiku šahfihwes no Augusta Deglawa.

Mafsā 20 lap.

Atkal pahdewejeem rabato.

Ernsts Plates,

Rīgā, pee Petera bajnizās un Šahrnu eelā Nr. 13.

Sudraba medalis 1901. g.

Rīgas Jubilejas īfštahde 1901. g.

J. Rudowitza M 2064

širgleetu tirgotawa,

Rīgā, Wehweru eelā Nr. 14.

Zeelā īfwehlē: Kreemu, angļu un wahju wājahgi, trahjumā un uščāščianu. Gatawi kufšeru uščāščianu. Wifī širgleetu un šeglineeku peederumi. Paščah darīšana Štabu eelā Nr. 87, (Štabu un Awotu eelū šubrī).

Speziala
mušikas instrumentu magafina

labās fortes

- Wījoles, par 2, 4, 6, 8, 10, 12, 15, 20, 25, 30, 40, 50, 60, 75, 100 rbl. un dahrgaf.
- Gitares, par 3 un 5 rbl. ar mehaniku preešč tīhrīfianofšanas par 6, 7, 10, 15, 20, 25, 30 rbl. un dahrgaf.
- Mandolīnas ar mehaniku preešč tīhrīfianofšanas par 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 15, 22, 30, 50, 75, 100, 125 rbl.
- Korneti, abriemju darbš, par 15, 18, 22, 25, 30 rbl., no šlawenās Parīšes fabrikas Courtois, par 90, 150 un 250 rbl., pašā fabrikas par 22, 40, 50, 60, 75 un 100 rbl.
- Wīetes par 2, 4, 6, 8, 12, 18, 25, 35, 40, 50, pašā fabrikas par 45, 60, 75, 85, 90, 120, 160 un 250 rbl.
- Balalaitas no 2 līdz 60 rbl.

- Afordu wīteres par 3, 4, 50, 5, 50, 6, 7, 7, 50, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 22, 25, 35 un 45 rbl.
- Koncerta wīteres par 8, 10, 15, 25, 40, 60, 80, un 100 rbl.
- Wīteras wīteres par 15, 25, 40, 60, 80 un 100 rbl.
- Koflu wīteres par 40 rbl. un dahrgaf.
- Wojinu wīteres par 8, 10 u. 20 r.

Mechaniki mušikas instrumenti,

furi īfwehlē tad naudu eemet, noderīgi beedribam un weefnizam.

Labās walgetas un uščāščianu tīhras šlanas romeeschu sīhgas.

Gramofoni un fonografi.

Harmoniji leelā īfwehlē.

D. Makowsky,

Rīgā, Kauf-eelā Nr. 10,
 Wina Keisarīščās Majestates galma liferanta mušikas instrumentu fabrikanta Jul. Geimr. Zimmermana weetneeks
 Leipzigā, Londonā, Sw. Peterburgā, Wafstawa.
 Reparaturu dabujā.

M. P. Silleneeks,
 angļu magafina, Rīgā,
 Terbatas eelā Nr. 7.
 peedahwa wīdhehtati: mīfina fatlūs un blodas preešč fāfšes eemahrišanas, šwaru un befmerns preešč tīrgus un mahšimneegības wājahšbam, petrolejas kēfšus, tehmaschinas, dšfēls gultas, madratschus, wīfus kēfša peederumus, wīfus amatneegības rīhšus, buhwafatums u. t. t.

Kalku eelā Nr. 36, Rīgā,
šwejneeku tihklu
 Peer Balofcha. **fabrikas noliktawa.**

Peedahwaju sawu pašhštamo trahjumu kof-wilnas, linn un wilnas aushamo dšju, gatawu tihklu un wadu, deegus un dšjas preešč teem, kofwilnas un wilnas šeku dšju, šehgetu deegu un šchujamo deegu, wīfadas wates.

J. Antipow,
 Rīgā, Kalku eelā Nr. 36.
 Kuhdsu eewehrot manu adreš

Manā generalkomīfijā nodota un dabujama grahmata:

Latweeschu attihstības solis

no 1848. līdz 1875. g.

Šaraktījis Augusts Deglawa.

Mafsā 50 kap.

Ernsts Plates,

drutatawa un grahmata pahrdotawa Rīgā, pee Petera bajnizās un Šahrnu eelā Nr. 13.

Wīstās Šteiermarkas
kahpostu ehweles,

pašhštama labuma ar dohujama weidā sīhpeteem nāščem, wīfados leelimos, kahpostu greesšanas machinas ar 4 un 6 nāščem, atkal peenahstūchas un eeteiz hospitalēem, fawerwju waldem un kahpostu tirgotajeem

Johannes Mitschke,

tehrauda preešču un eeroščju noliktawa, mahjas un kēfša rīhtu magafina,

Rīgā, Būngu eelā Nr. 11.

Manā grahmata drutatawa nupat īfnahja un dabujams

Grafs

Monte

Kristo.

Romans divās datās no

Aleksandra Dimā (Dumas, tehwa).

Šf Franšču walodas tulkofo.

Firma dala.

Mafsā 80 kap.

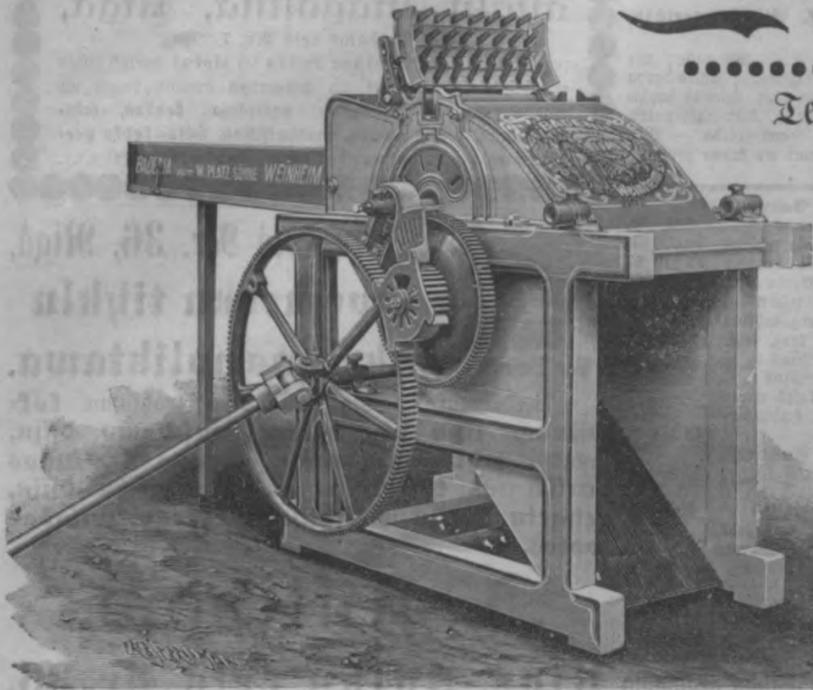
Ernsts Plates,

Rīgā, pee Petera bajnizās un Šahrnu eelā Nr. 13.

F. Aug. Koch, Rigā,

Badenes „Badenia“ maščinu fabrikas agentura,

Terbatas eelā Nr. 15.

••••• Weenigais pahrdevejs! •••••
Teizamas un swarigas jaunās konstrukcijas pee
gehpeleem un kulmaščinam.

Patentes
rotu un gehpel=fulmaščina,

it iļpašči eevehrojami:
puteļu kamins, pahrabotais patentes droščibas kulmais
wahke, zelās wertifalā stahwofli un ne slihpā, zaur to wifas
4 stiftu rindas weenmehre atrodas darbībā un latrā sinā dob pa-
wišam staidru ištuhluma.

Droščibas pulkstenu gehpels
ar patentes lodes pehdoschānu (jaunais panahšums gehpeku buhwe)
loti eevehrojamo!

Wehtijamas maščinas

5 leelumos.

Pastahwijs kraħjums: Terbatas eelā Nr. 15. ● Fabrikas zenas. ●

Tee, kuri šai leetā interesetos, teef luhgti, pirms
tant kur žitur pirt, apstātis scho, pee manis kraħjumā
atrodoschos jaunilabosjumus.

Trieri, aspiratori, labibas forteschonas un linn sehktu tihri-
schonas maščinas, seetu skahrdus, wišjaunakās konstrukcijas
sehktindelu sohgi ar išanemameem frešeschanas maščeem, top iſgatawoti par
lehtām zenam peħz no manis iſlabotas sistemas

manā meħaniskā darbnizā
Rigā, Aleksandra eelā Nr. 126.

J. A. Lehnerts.

Wahrščinas turši.

Eelā Greħzineeku eelā Nr. 10,
bf. 2, 2 trep.

Kuršs iſgti 8 mehnešus.
Čestahšchāns latrā latā.
Častu un falatu eewahrišchana,
konšerwu eeatřišchana, wahrščina,
žepščana, daščadu baltmajes, piħ-
ragu un kuhru žepščana, galas ee-
dališchana, ehdeem garneščana u. t. t.
C1061 A. 3bis.

Garnizu mehrus,

liſumigi iustetus, 1, 4, 8 un 20
garnižas leelus, tā ari iustetus

skahrda itopus

peebahwā no kraħjuma

J. Redliħa

anglu maģasina, Rigā.

Amerikas galas kapa- jamas maščinas,

ħahpoštu greščchamas maščinas,
ar naši las greščchās.

Čteiermarku ħahpoštu ehweles
ar 3, 4, 5 un 6 iſliħpeteem naščeem.
ħartupelu miſojamas mašči-
nas, greščchamas, uniwersal-
faberščchanas (Reibe) maščinas,
uniwersal - pupu greščchamas
maščinas

un žitas daščabas praħiħlas maħi-
šain: neežibas maščinas un apa-
rati jaunata iſgudro: uma, peebahwā
I. ſpeħal-maģasina preešħ maħju
un leħka eeħtojumeeem

Ed. Udam & bdr.,

leelā Smiħšhu eelā 8.
M1517

Wegakā ſchuĵmaščinu, adamo maščinu un weloſpedu tirgot.
Wilh. Ruth,
Rigā, Rungu eelā Nr. 25, Rigā.
(Dibinata 1873. g.) M2042
Paſaules ſlaweno
„Beniħa“ (Phōnix),
Biesolt & Locke „Wettina“
ſchuĵamu maščinu,
Dārtoņa „Diana“ weloſpedu
weenigā pahrdoščchanas weeta. Leħtatas zenas.

Jauns! Piano-ħarmoniji. Jauns!

Pianinos Fligeli, ħarmoniji,

modernos iſgrefnojumos, pilnigi
peħz ſila.
Leħtakās zenas.
Žaunatās konstrukcijas. Greħni pagatawoti.
Loti zenas weħrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahrlabojumeeem.
Paħiħtamas ſtanas.
Eelā iſweħlē

wiſu ſtiħgu, ſitamo, puħšchamo un meħaniſtu
inſtrumentu leelakais kraħjums.
Paſħja reparaturu darbnizā.

Muſika. Karl Oberg.

Labakā un leħtakā eeprišchanas weeta preešħ
wiſeem inſtrumenteem.
Rigā, Weħweru eelā Nr. 12.

Jauns! Piano-ħarmoniji. Jauns!

Mangalu juħeškolas mahzibas čestahde.

Preešħſkolā teef uſnemti jaunekki no 13-17 gadeem, turi prot treewiſi laħit un
raħſit un iſgahjuſči 4 aritmeħikas liħumus.
Čħfameni ſahħas 12. ſeptembri.
Mahziba ſahħas 16. ſeptembri.
Reorganieħā juħeškolā teef uſnemti preešħſkolas kurſu beigušee, piſſeħtas ſtolu kurſu
beigušee, tā ari tee, las iſtur eħfamenis peħz piſſeħtas ſtolu programās, pee tam uſrah-
dama apleežiba par ne maſat ta 2 mehneſču iġu brauħšchānu uſ juħtas.
Čħfameni no 25. ſeptembra. Mahziba ſahħas 2. oktobri.
Bijuščeem, beħ kurſu nenobeigušeeem ſfolneekem teef atħauts 1902/3. un 1903/4.
mahzibas g. pabeigt kurſu peħz bijušchās programās.

Manā apgahdibā iſnahza luga

Preziwās!

Burleſtā 3 zehleenos no Du ſura un A. Deglawa.
Dtrā druħa.

Maħſā 40 kap.

Iſrahdeſ atħauja dabonama weenigi zaur „Deenas Lapas“
eħſpediziju Rigā.

Ernsts Plates,

Rigā, pee Petera baħnizās un Stahruu eelā Nr. 13.

Pirma Areewijās ngansapdroščhinas ħeedsiba
dibinata 1827 Peterburgā

Pilnigi čemahħats pamata kapitāls 4,000,000 rbl.
Rezerwes kapitāli . . . . . 2,000,000 rbl.

General-agentis: R. John Haħferberģs,
Rigā, Rungu eelā Nr. 22.

Weħl neweeena ſchuĵama maščina

naw tiħ aħtri peečriſchānu ee-
mantojuſe tiħlab pee viržeem
tā pahrdenoſeeem, tā zaur ſawu
weentahriſcho meħaniſmu ee-
žeentitās

Original „Victoria“
ſchuĵamas maščinas,

kurās naw liħdiģas ne Singera ne ar žitu ſiſtemu ſchuĵamām
maščinām. Wini iſturigā un weentahriſchālā konstrukcija aħiħta
wiſur par labato.

Dabnjamās pee
generalpiltwarneča **M. Ruttakas,**
ſchuĵamo, adamo maščinu un weloſpedu maģasina Rigā,
Weħweru eelā Nr. 20.

Čeevehrojamo viržeem: Ķatrai iħſai Original „Victoria“
ſchuĵamai maščinai atrodas uſ rotās beħ noſautuma Original
„Victoria“ ari weħl M 8. M 186/8

Čeemeku

apdroščhinas ħeedsiba.

Wiſaughtaki apſiħrinata 1872. g.
Pamata kapitāls 1,200,000 rbl. liħdiģ
ar eevehrojāmu rezerwes kapitālu.
Apdroščhina 2130

pret nguns breeſmam

wiſadu kuſtināmu un nekuſtināmu
iħpaſchumu, preģes, fabrikas, apdroſch.
uſ juħtas u. t. t.

General-agentis:
Braħli Graenfel,
leelā Smiħšhu eelā Nr. 17.
Reviēna namā.
Telefons Nr. 18.

Leħtakā un labakā
rotās kulamā maščina
ar dſenamām ſiħnam.

„Thuringia“

pateeſi daudģ labakā
neħā ar ſobu rateem
Maħģa M 1525

tikai 75 rbl.

Hugo Herm. Meyer,

Rigā,
Čeatra bulwari Nr. 3.
čeepritim leeloģam Waħju
teatrim.